

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський державний фаховий бізнес-коледж

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
освітнього ступеня бакалавр
на тему:
«Облік й аудит адміністративних витрат»
(тема)

Виконав: студент
групи ОА-23
спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
освітня програма «Облік і аудит»
Купрій Владислав Валентинович

Науковий керівник
кандидат економічних наук, доцент,
Гончаренко Олена Олексіївна

Допущено до захисту
протокол № 9 від « 08 » 08 2026 р.
завідувач кафедри фінансового моніторингу та
підприємництва
кандидат економічних наук Полях С.С.

Черкаси 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ	9
1.1. Економічна сутність та склад адміністративних витрат підприємства	9
1.2. Методологічні аспекти обліку адміністративних витрат на підприємстві	18
1.3. Загальні засади проведення аудиту адміністративних витрат	23
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НА УА ТОВ «ЄВРОМІКС»	30
2.1. Організаційно – економічна характеристика УА ТОВ «ЄВРОМІКС»	30
2.2. Облік та документування адміністративних витрат на підприємстві	39
2.3. Аудиторська перевірка адміністративних витрат на ТОВ «ЄВРОМІКС»	46
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НА УА ТОВ «ЄВРОМІКС»	51
3.1. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС»	51
3.2. Ефект від запровадження запропонованих покращень для підприємства	67
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах сучасної економіки ефективне управління витратами підприємства є одним із ключових факторів забезпечення його стабільного розвитку та конкурентоспроможності. Особливе місце у структурі витрат підприємства займають адміністративні витрати, які пов'язані з організацією та управлінням діяльністю підприємства, утриманням управлінського персоналу, забезпеченням функціонування офісних приміщень, оплатою професійних послуг та іншими загальногосподарськими витратами.

Правильна організація бухгалтерського обліку адміністративних витрат має важливе значення для формування достовірної фінансової інформації, визначення фінансових результатів діяльності підприємства та прийняття ефективних управлінських рішень. Водночас у сучасних умовах господарювання виникає потреба у вдосконаленні методики обліку та контролю таких витрат, оскільки від їх оптимізації значною мірою залежить рівень прибутковості та фінансової стійкості підприємства. Таким чином, актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю удосконалення організації бухгалтерського обліку та аудиту адміністративних витрат з метою підвищення ефективності управління витратами та покращення фінансових результатів діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень праць вчених. Проблеми організації та методології бухгалтерського обліку та аудиту адміністративних витрат досліджували вітчизняні вчені Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, М. С. Пушкар, В. В. Сопко, Н. М. Малюга, Л. В. Нападовська, М. Д. Білик, В. М. Жук, Г. Г. Кірейцев та інші. У працях цих науковців розглянуто питання сутності та класифікації витрат, методики їх обліку, організації контролю та аудиту, а також проблеми формування достовірної інформації про витрати у фінансовій звітності підприємства.

Мета і завдання дослідження. Мета полягає у розкритті теоретичних аспектів обліку та аудиту адміністративних витрат підприємства для ефективного функціонування за сучасних умов господарювання.

Для досягнення поставленої мети низка **завдань**:

- дослідити економічну сутність адміністративних витрат та їх класифікація;
- проаналізувати аналіз нормативно-правового забезпечення з обліку адміністративних витрат;
- розглянути методику обліку адміністративних витрат на підприємстві;
- розглянути організаційно – економічну характеристику УА ТОВ «ЄВРОМІКС»;
- дослідити первинний облік адміністративних витрат на підприємстві;
- вивчити фінансовий облік адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС»;
- дослідити методику проведення аудиту адміністративних витрат;
- навести результати аудиторської перевірки на адміністративних витрат;
- запропонувати шляхи вдосконалення обліку та аудиту адміністративних витрат УА ТОВ «ЄВРОМІКС» та вказати ефект від даних впроваджень.

Об’єкт дослідження – є діюча система обліку та аудиту адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС».

Предмет дослідження – виступає методика обліку та аудиту адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС».

Суб’єкт дослідження. Українсько-Американська торгівельна компанія ТОВ «ЄВРОМІКС».

Методи дослідження: положення діалектичного методу пізнання економічних явищ, збір, систематизація, обробка інформації, індукція, аналіз, дедукція, деталізація інформації, її групування, спостереження, графічний метод.

Інформаційна база: законодавчі і нормативні акти, що регламентують бухгалтерський облік, МСБО, НП(с)БО, методичний та інструктивний матеріал про первинну документацію та облікові регістри адміністративних витрат, праці вітчизняних і зарубіжних вчених, фінансова звітність УА ТОВ «ЄВРОМІКС» за 2022-2024рр та первинна документація.

Методична основа дослідження. В ході дослідження використовувалися теоретичні засади економічної науки, попередні дослідження в галузі обліку та аудиту адміністративних витрат підприємств, а також відповідні законодавчі норми та інші нормативно- правові акти. Основні висновки та пропозиції нашої роботи базуються на використанні та загальному аналізі матеріалів законодавстві України, даних з періодичних видань та електронних ресурсів.

Апробація. Апробація була здійснена на XVII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Тенденції та перспективи розвитку економіки України в умовах сучасних викликів», 14 травня 2026 року м. Черкаси.

Практичне значення. Практичне значення полягає у формуванні основ та пропозицій щодо подальших досліджень перспектив обліку та аудиту адміністративних витрат на підприємстві.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ

1.1. Економічна сутність та склад адміністративних витрат підприємства

Нестабільність економічного середовища обумовлює необхідність приділення особливої уваги керівництва питанням раціонального розподілу та доцільного спрямування витрат на підприємстві в процесі управління фінансово-господарською діяльністю. Витрати – це важлива та складна економічна категорія, яка посідає особливо вагоме місце в управлінні підприємством загалом.

Згідно із НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», витрати – це зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) за період. Об'єктом витрат є продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат.

Крушельницька О.В. та Кривенко К.Т. визначають витрати як грошове вираження використання виробничих ресурсів, у результаті якого здійснюється виробництво і реалізація продукції [11, С. 45-52]. Л.Г. Мельник, С.М. Онисько трактують поняття «витрати» як вартісне вираження абсолютної величини застосовано-спожитих ресурсів, необхідних для здійснення ним поставленої мети [19, С. 211-218]. Г.В. Осовська та В.В. Кулішов пояснюють витрати як зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу [22, С. 314-316]. Але

найпоширеніше використовують трактування витрат, що надала Фоміна О.В «Витрати на якість - різниця між фактичною собівартістю продукції або послуг та її можливою (зменшеною) собівартістю, визначеною при умові відсутності випадків надання неякісних послуг, відказу продукції або виникнення невідповідності при її виробництві» [26, С. 201-204].

З метою планування, обліку та управління витрати підприємства класифікують за такими ознаками:

- за способом включення (прямі та непрямі);
- за обсягом виробництва (змінні та постійні);
- за економічним змістом (матеріальні, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація та інші операційні витрати);
- за статтями калькуляції (виробнича собівартість продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати);
- за періодичністю (поточні, одноразові);
- за відношенням до виробничого процесу (виробничі, невиробничі).

Залежно від сфери діяльності витрати підприємства класифікуються з урахуванням особливостей організації господарського процесу. Такий підхід дозволяє більш точно визначати склад витрат, забезпечувати їх обґрунтований облік та ефективне управління ними. Зокрема, для виробничих підприємств характерним є поділ витрат на виробничі та невиробничі, тоді як для торговельних підприємств структура витрат має свої специфічні особливості, зумовлені процесом обігу товарів.

На торговельних підприємствах витрати формуються переважно у сфері обігу та пов'язані з процесами придбання, транспортування, зберігання та реалізації товарів. У зв'язку з цим їх доцільно класифікувати за такими основними групами [2, С. 319-322]:

- витрати на придбання товарів (вартість закупівлі товарів у постачальників, включаючи супутні витрати, що формують первісну вартість

запасів);

- витрати на транспортування та заготівлю товарів (доставка, вантажно-розвантажувальні роботи, страхування під час перевезення);

- витрати на зберігання товарів (оренда складських приміщень, утримання складського персоналу, втрати від псування та природного убутку);

- витрати на реалізацію товарів (витрати обігу) (витрати на пакування, рекламу, маркетинг, заробітну плату працівників торговельного залу, комісійні витрати);

- адміністративні витрати (витрати на управління підприємством, утримання адміністративного персоналу, офісні витрати);

- інші операційні витрати, пов'язані з забезпеченням господарської діяльності торговельного підприємства.

До складу поточних витрат підприємства торгівлі належать витрати обігу - представлені в грошовій формі витрати підприємства на здійснення процесу реалізації товарів, які за своєю сутністю становлять собівартість послуг із доведення товарів від виробника до споживача та пов'язаних зі зміною форм вартості.

До складу витрат обігу належать операційні витрати, транспортно-заготівельні витрати, що припадають на реалізовані товари (продукцію власного виробництва підприємств громадського харчування), та відсотки за кредит, які відносять до витрат фінансової діяльності [18].

Згідно НП(С)БО 16 «Витрати», витрати класифікуються за видами діяльності та економічними елементами. Основні групи включають виробничу собівартість, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати та інші витрати діяльності.

Адміністративні витрати - витрати на обслуговування та управління підприємством (зарплата адмінперсоналу, зв'язок, оренда офісу, аудиторські послуги). НП(С)БО 16 також визначає групування витрат операційної діяльності

за економічними елементами: матеріальні затрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація та інші операційні витрати [4, С. 416-419]. Водночас для цілей управління та детального аналізу витрати операційної діяльності поділяються за функціональним призначенням, що дозволяє виокремити окремі їх групи залежно від напрямів використання ресурсів підприємства. Однією з таких ключових груп є адміністративні витрати.

Адміністративні витрати — це сукупність усіх витрат підприємства, які не пов'язані з виробництвом, а пов'язані з управлінням підприємством. Ці витрати не додають цінності готовій продукції, але збільшують витрати підприємства та без їх здійснення діяльність буде неможливою.

Адміністративні витрати часто розглядаються авторами у наукових працях і в більшості випадків вони погоджуються із твердженням, що адміністративні витрати – це витрати на обслуговування основної діяльності.

В.Я. Фаріон підкреслює, що адміністративні витрати відображаються у звіті про фінансові результати того періоду, в якому вони були здійснені, оскільки їх важко пов'язати з конкретними одиницями виробленої продукції [24, С.469-471].

Адміністративні витрати С. Ф. Голов визначає як специфічну функцію управління, яка забезпечує планування, організацію, мотивацію, контроль та регулювання витрат діяльності; принципово нову систему, яка дає змогу чітко відстежувати, аналізувати й контролювати витрати. В. П. Ярмоленко зазначає, що загальногосподарські витрати як і загальновиробничі мають відношення до процесу основного виробництва, заради якого створюється підприємство. Покриття адміністративних витрат «валовим» прибутком перекидає їх економічну суть. Думки науковців щодо економічного змісту адміністративних витрат згрупуємо у вигляді табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «Адміністративні витрати»

№ п.п	Автор	Визначення
1	Крупка Я.Д [10]	Адміністративні витрати становлять суму всіх витрат підприємства, які не пов'язані з виробництвом, але пов'язані з управлінням підприємством.
2	Лень В.С. [14]	Адміністративні витрати - це загальногосподарські витрати, які спрямовані на управління підприємством в цілому. Вони займають велику частку операційних витрат, які не включені в собівартість продукції
3	Бутинекь Ф.Ф [2]	Адміністративні витрати відображають суму всіх витрат підприємства, які не можна безпосередньо віднести до виробництва, але які є життєво важливими
4	Лишиленко О.В. [16]	Адміністративні витрати хоч і не приймають участь у створенні продукції, але вони є необхідними для нормального функціонування виробництва
5	Олійник М.В. [5]	Адміністративні витрати – витрати на технічне обслуговування і управління виробництвом (майстерні, площадки), які змінюються прямо пропорційно зміні діяльності суб'єкта господарювання
6	Чабанюк О.М. [15]	Адміністративні витрати не гарантують, що вони будуть приносити дохід у майбутньому, тобто вони будуть створювати додаткову цінність для конкретного продукту.
7	Партин Г.О. [23]	Утримання служб і відділів управління підприємством, апарату управління вимагає відповідних витрат. Ці витрати є обов'язковими та неминучими. На відміну від прямих витрат, які включені в собівартість продукції, вони відносяться до адміністративних витрат, і останні безпосередньо впливають на фінансові результати, оскільки вони пов'язані з утриманням та організацією підприємства в цілому
8	Швеців Л.Ю. [28]	витрати загальногосподарського характеру, які не пов'язані безпосередньо з виробництвом або реалізацією продукції, а забезпечують загальне управління підприємством та його функціонування.

*Складено автором на основі джерел

На підставі дослідженого, прослідковується, що такі витрати не гарантують у майбутньому доходу, тобто створення додаткової вартості конкретного продукту. Виникають вони на етапах життєвого циклу продукту прямо не

пов'язаного з процесом виробництва, тому враховуючи існуючу на даний момент нормативно-законодавчу базу, їх включення до собівартості продукції викликає діаметрально-протилежні пропозиції. Але більшість авторів визначають адміністративні витрати як витрати, пов'язані з обслуговуванням виробництва. На думку Бутинця Ф.Ф. та Ткаченка Н.М. адміністративні витрати не гарантують отримання вигід від їх здійснення, то вже ж таки не прямі вигоди підприємство отримує у будь – якому випадку [24, С. 506-508].

Виходячи з особливостей багатопланової категорії «адміністративні витрати», підприємство повинно визначити перелік цих витрат відповідно до чинного законодавства та умов праці конкретного суб'єкта господарювання. На підставі даного переліку підприємство повинно проаналізувати визначені витрати, згрупувати їх в конкретні групи класифікації і відобразити їх в Наказі про облікову політику. Така операція необхідна для того, щоб уникнути потрапляння до складу адміністративних витрат таких витрат, які не відповідають ознакам адміністративних, оскільки це може призвести до неправильного визначення фінансового результату та, як наслідок, до штрафних санкцій за недостовірно визначений податок на прибуток.

Для забезпечення раціонального функціонування організаційної структури управління необхідно передбачити бюджет витрат, які спрямовані на обслуговування та управління підприємством. Ці витрати пов'язані з операційною діяльністю і не включаються до виробничої собівартості. В П(С)БО 16 «Витрати» такі витрати відносяться до адміністративних витрат. До них відносяться:

- загальнокорпоративні витрати;
- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування

майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);

- винагорода за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна); витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);

- амортизацію нематеріальних активів загальногосподарського використання;

- витрати на врегулювання спорів у судових органах;

- податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);

- плата за розрахункове касове обслуговування та інші послуги банків;

- інші витрати загальногосподарського призначення [18].

На думку багатьох вчених та практиків, існуюча номенклатура адміністративних витрат не є науково обґрунтованою, і в деяких випадках досить важко зрозуміти обґрунтованість критеріїв відбору.

Варто погодитися з С.Ф. Головим, який, зокрема, зазначив, що наведений у п. 18 НП(С)БО 16 «Витрати» перелік складових адміністративних витрат обґрунтований на саме бухгалтерському підході щодо питання відображення витрат, які пов'язані із утриманням персоналу адміністрації, і господарськими витратами, податками, послугами різних кредиторів [6].

Основою для побудови та ведення обліку адміністративних витрат є їх групування та класифікація. Склад адміністративних витрат наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Основні складові адміністративних витрат

Складова	Характеристика
Витрати на управлінський персонал	заробітна плата керівників та адміністративного персоналу; нарахування на оплату праці (соціальні внески, податки);
Витрати на утримання адміністративних приміщень і основних засобів	оренда офісних приміщень; комунальні послуги; амортизація адміністративних основних засобів; ремонт та обслуговування обладнання та приміщень;
Витрати на професійні послуги	юридичні, аудиторські, консультаційні послуги; послуги банків та страхових компаній, що відносяться до управління;
Витрати на відрядження та транспортні послуги управлінського персоналу	відрядження керівників та працівників адміністративного апарату; службові поїздки;
Канцелярські та господарські витрати	папір, канцтовари, витратні матеріали; побутові послуги;
Витрати на зв'язок та інформаційні технології	телефон, Інтернет, поштові послуги; програмне забезпечення для управління;
Податки та збори адміністративного характеру	податок на майно, плата за ліцензії та інші обов'язкові платежі, не включені до собівартості продукції;

Складено автором на основі джерел [25].

З метою управління адміністративні витрати доцільно класифікувати за такими ознаками [19, С. 211-218]:

1) За функціональним призначенням:

- управлінські витрати – пов'язані безпосередньо з керівництвом підприємством;

- загально-адміністративні витрати – пов'язані із загальним забезпеченням діяльності підприємства (охорона, адміністративні приміщення, облік, документообіг).

2) За способом віднесення на витрати:

- прямі адміністративні витрати – витрати, які можна прямо віднести до конкретного структурного підрозділу чи функції управління;

- непрямі адміністративні витрати – витрати, які розподіляються між підрозділами пропорційно певним критеріям (наприклад, площа офісу, кількість

працівників).

3) За характером виникнення:

- постійні адміністративні витрати – не залежать від обсягів виробництва чи продажу (оренда, заробітна плата керівників);

- змінні адміністративні витрати – змінюються залежно від обсягів діяльності підприємства (витрати на канцелярію, відрядження, комунальні послуги).

4) За періодами виникнення: поточні; минулі; майбутні.

5) За цільовим спрямуванням і техніко-економічним призначенням: основні; накладні.

Фіксовані (нерегульовані) адміністративні витрати — це витрати, які залишаються відносно постійними у короткостроковому періоді та не змінюються прямо пропорційно до обсягу діяльності підприємства. Вони складаються з витрат на заробітну плату працівників і страхування, які обслуговують процес виробництва, податки, амортизацію. Величина цих витрат залежить від розміру планованої потужності. Коли потужність вже сформована, абсолютний розмір витрат майже не залежить від того, наскільки потужність використовується [20, С. 201-210].

Адміністративні витрати відносяться до витрат періоду – це витрати, що не включаються до вартості послуг та запасів і визначаються як витрати того періоду, в якому вони були понесені. Важливою рисою витрат як у виробничій, так і в невиробничій сфері є характер їх зв'язку з певним об'єктом: підрозділом, проектом тощо. Залежно від характеру цих відносин витрати поділяють на прямі і непрямі. Адміністративні витрати – це непрямі витрати, які не можуть бути зараховані на конкретний об'єкт витрат найбільш економічним способом.

За цільовим спрямуванням і техніко-економічним призначенням витрати діляться на основні та накладні. Адміністративні витрати відносяться до накладних – це витрати, пов'язані з управлінням і обслуговуванням виробництва,

які необхідні для його належного функціонування. Їх розділяють на загальновиробничі (цехові) та адміністративні (збираються з усього підприємства в цілому). Розмір цих витрат залежить від структури управління підрозділами, цехами і підприємствами. Витрати можуть бути однорідними (одноеlementними) або комплексними виходячи зі свого складу. Адміністративні витрати відносяться до комплексних, які складаються із набору різнорідних витрат [25, С. 298-312].

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) не надають конкретного визначення адміністративних витрат, але вони регулюють звітність щодо загальних витрат підприємства. Згідно з МСФЗ, витрати повинні бути класифіковані залежно від їх характеру та призначення, щоб забезпечити коректну інформацію про фінансове становище та результати діяльності. Адміністративні витрати можуть включати витрати на управління та адміністрування загальних функцій організації, таких як витрати на зарплати персоналу, оренду офісних приміщень, комунальні послуги та інші адміністративні витрати [29].

Отже, адміністративні витрати є невід'ємною складовою діяльності будь-якого підприємства, оскільки забезпечують ефективне управління та загальногосподарське обслуговування. Вони впливають на фінансові результати, формуючи витрати періоду. Раціональна організація обліку адміністративних витрат дозволяють оптимізувати використання ресурсів, підвищити ефективність управління підприємством та забезпечити достовірність фінансової звітності.

1.2. Методологічні аспекти обліку адміністративних витрат на підприємстві

У сучасних умовах господарювання важливе місце в системі бухгалтерського обліку займає облік витрат підприємства, зокрема

адміністративних. Вони забезпечують функціонування апарату управління та створюють умови для ефективної діяльності підприємства. Важливим етапом в організації бухгалтерського обліку адміністративних витрат заборгованості на підприємстві є підготовка облікової політики. Облікова політика підприємства передбачає вибір та застосування одного із декількох варіантів процедур і методів, які передбачені положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Велика відповідальність покладається на управлінський персонал в обранні найбільш вдалих параметрів облікової політики для підприємства[2, С. 198-201].

Методологія обліку адміністративних витрат являє собою сукупність принципів, методів і прийомів, які застосовуються для їхнього визнання, оцінки, документального оформлення, відображення в бухгалтерському обліку та узагальнення у фінансовій звітності підприємства. Вона формується відповідно до вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 16 «Витрати», Плану рахунків бухгалтерського обліку та внутрішньої облікової політики підприємства.

Основою методології є принцип нарахування, згідно з яким адміністративні витрати визнаються у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені, незалежно від факту їх оплати. Це забезпечує достовірність відображення витрат і їх відповідність доходам відповідного періоду[16].

Методологія передбачає класифікацію адміністративних витрат за їх економічним змістом, що включає витрати на оплату праці адміністративного персоналу, відрахування на соціальні заходи, амортизацію необоротних активів загальногосподарського призначення, витрати на оренду офісних приміщень, комунальні послуги, послуги зв'язку, канцелярські витрати та інші витрати, пов'язані із загальним управлінням підприємством.

Оцінка адміністративних витрат з метою їх обліку є важливим етапом в управлінні бізнесом. Цей процес включає в себе аналіз та оцінку всіх витрат, пов'язаних з адміністративною діяльністю підприємства. Оцінка передбачає

систематичне зіставлення всіх цих витрат з метою виявлення їхнього впливу на фінансові результати підприємства. Цей процес допомагає керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо ефективного використання ресурсів та оптимізації витрат. Витрати відображаються в обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань.

Рахунок 92 «Адміністративні витрати» призначений для обліку витрат підприємства, пов'язаних з управлінням та організацією діяльності, які не включаються до собівартості продукції, робіт чи послуг. Цей рахунок дозволяє:

- систематизувати витрати адміністративного характеру;
- контролювати ефективність використання ресурсів;
- формувати достовірну інформацію для фінансової та податкової звітності.

На дебеті рахунку 92 відображаються нараховані та фактично понесені адміністративні витрати. На кредиті рахунку 92 відображаються операції списання адміністративних витрат на фінансові результати.

Критеріями визнання витрат є [8]:

1. Зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу шляхом його вилучення або розподілу власниками)
2. Можливість їх достовірної оцінки
3. Визнання їх одночасно з визнанням доходу, для одержання якого вони здійснені.

Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості (наприклад, у вигляді амортизації) між відповідними звітними

періодами.

Особливості визначення та оцінки адміністративних витрат відображається в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Визнання і оцінки адміністративних витрат

Елемент	Зміст
Визнання адміністративних витрат	Витрати визнаються у періоді їх виникнення незалежно від часу оплати, якщо вони відповідають критеріям ймовірності зменшення економічних вигід та можуть бути достовірно оцінені
Критерії визнання	існує ймовірність зменшення економічних вигід; витрати можуть бути достовірно визначені; витрати пов'язані з діяльністю підприємства (Оплата послуг зв'язку за рахунком оператора)
Момент визнання	У періоді, коли здійснюється господарська операція або отримуються відповідні послуги/активи (отримання консультаційних послуг та підписання акта виконаних робіт)
Оцінка витрат	Здійснюється за фактичними витратами підприємства (собівартість)
Склад оцінки	Включає суму фактично понесених витрат: заробітна плата адміністративного персоналу, амортизація, оренда, комунальні послуги тощо
Склад адміністративних витрат	Включають витрати на загальне управління підприємством (Зарплата адміністрації, амортизація офісної техніки, оренда приміщення, канцелярія)
Первісна оцінка	Витрати відображаються за сумою фактичних витрат, підтверджених первинними документами (Рахунок-фактура, акт виконаних робіт, платіжне доручення)
Подальша оцінка	Не переоцінюються, а відображаються у складі витрат звітного періоду (Витрати на канцтовари повністю включаються у витрати періоду їх використання)
Застосування принципу обачності	Витрати визнаються навіть за умов невизначеності, якщо їх можна обґрунтовано оцінити (Нарахування резерву відпусток адміністративному персоналу)
Документальне підтвердження	Підтверджується рахунками, актами виконаних робіт, накладними, платіжними документами
Валюта балансу	Витрати оцінюються у національній валюті України (Витрати в гривнях навіть при імпортних послугах (з перерахунком))
Відображення в обліку	Обліковуються на рахунках класу 9 (зокрема рахунок 92 «Адміністративні витрати»)
Відображення звітності	Показуються у Звіті про фінансові результати у складі операційних витрат

Складено автором на основі джерел [18].

Адміністративні витрати включають різні витрати, пов'язані з управлінням

та загальною діяльністю підприємства, такі як заробітна плата управлінського персоналу, оренда офісних приміщень, комунальні послуги та амортизація офісного обладнання. Аналітичний облік цих витрат дозволяє точно розподіляти їх між підрозділами та функціями підприємства, що сприяє кращому плануванню бюджету та контролю витрат. Відстеження адміністративних витрат допомагають виявляти можливості для їх оптимізації та зниження, що, в свою чергу, покращує фінансову стабільність підприємства. Облік адміністративних витрат забезпечує прозорість і підзвітність у використанні ресурсів, підтримуючи управлінські рішення на основі точних даних. Аналітичний підхід до обліку цих витрат дозволяє оцінювати ефективність управлінських процесів, виявляти необґрунтовані витрати та знаходити шляхи для підвищення продуктивності.

Не визнаються витратами й не включаються до звіту про фінансові результати [17]:

- 1) платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо;
- 2) попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг;
- 3) погашення одержаних позик;
- 4) інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, що не відповідають ознакам, наведеним у пункті 6 НП(с)БО 16;
- 5) витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- 6) балансова вартість валюти.

Таким чином, методологія обліку адміністративних витрат забезпечує системність, послідовність і достовірність їх відображення, а також є важливим інструментом для контролю, аналізу та управління витратами підприємства.

1.3. Загальні засади проведення аудиту адміністративних витрат

Проведення аудиту адміністративних витрат на підприємствах набуває на сьогодні особливу актуальність, тому аудиторська перевірка адміністративних витрат полягає у необхідності контролю, оптимізації та ефективного використання ресурсів підприємства. У сучасних умовах економічної нестабільності, підвищеної конкуренції та цифровізації бізнес-процесів управлінські витрати стають одним із ключових факторів фінансової стійкості підприємства.

Мета аудиторської перевірки адміністративних витрат полягає у формуванні обґрунтованої думки аудитора щодо того, що [7, С. 198-211]:

- 1) адміністративні витрати правильно визнані відповідно до вимог облікових стандартів (зокрема МСБО 1 «Подання фінансової звітності» та національних НП(С)БО);
- 2) вони повністю та достовірно відображені у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності;
- 3) витрати класифіковані правильно (віднесені саме до адміністративних, а не виробничих чи збутових);
- 4) суми витрат підтверджені первинними документами;
- 5) відображення витрат здійснено у відповідному звітному періоді (дотримання принципу нарахування);
- 6) інформація про них належно розкрита у фінансовій звітності.

Основні завдання аудиту адміністративних витрат наведено в табл 1.4.

Таблиця 1.4

Ключові завдання аудиторської перевірки адміністративних витрат

№п.п	Завдання аудиту	Зміст перевірки
1	Перевірка правильності визнання витрат	Встановлення відповідності визнання витрат принципу нарахування та вимогам стандартів (зокрема МСБО 1 «Подання фінансової звітності»)
2	Оцінка повноти відображення	Перевірка, чи всі адміністративні витрати включені до обліку та звітності
3	Перевірка документального підтвердження	Аналіз первинних документів (рахунки, акти, накладні)
4	Контроль правильності класифікації	Встановлення, чи правильно витрати віднесені до адміністративних, а не до виробничих або збутових
5	Перевірка оцінки витрат	Оцінка правильності визначення суми витрат та їх розрахунку
6	Перевірка періодизації витрат	Встановлення правильності віднесення витрат до відповідного звітного періоду
7	Оцінка законності здійснення витрат	Перевірка відповідності витрат чинному законодавству та внутрішнім документам підприємства
8	Перевірка відображення у звітності	Контроль правильності відображення у звіті про фінансові результати
9	Виявлення порушень і помилок	Встановлення фактів зловживань, помилок або перекручень в облік

Складено автором на основі джерел [13].

Аудит адміністративних витрат — це систематична перевірка достовірності, законності та економічної доцільності витрат на управління підприємством. Об'єктами аудиту є адміністративні витрати підприємства, відображені на рахунку 92 «Адміністративні витрати».

Предметом аудиту адміністративних витрат є: законність виникнення витрат; правильність документального оформлення; відповідність обліку НПСБО, податковому законодавству та внутрішній обліковій політиці; економічна доцільність і ефективність витрат. Методи аудиту адміністративних витрат — це сукупність прийомів і способів, які використовуються аудитором для отримання достатніх і належних аудиторських доказів щодо законності відображення адміністративних витрат в обліку та фінансовій звітності підприємства. Методи аудиту адміністративних витрат наведені в Рис. 2

Рис 2. Основні методи аудиту адміністративних витрат

Складено автором на основі джерел [17].

Методику проведення аудиту аудитор визначає самостійно відповідно до його професійного судження. Головним для аудитора перед початком проведення аудиту адміністративних витрат є встановлення правомірності віднесення тих чи інших витрат до адміністративних. Ситуація, за якої фінансовий результат підприємства погіршується, а адміністративні витрати зростають, є неприйнятною. [25, С. 373-375].

Джерелами для аудиту адміністративних витрат є документи та інформація, яка наведена в табл. 1.5 [9].

Таблиця 1.5.

Інформаційні джерела аудиту адміністративних витрат

№п.п	Джерело аудиту	Характеристика
1	Первинні документи	Рахунки, акти виконаних робіт, накладні, платіжні доручення, виписки банку, авансові звіти, договори
2	Облікові регістри	Журнали-ордери, відомості, аналітичні та синтетичні рахунки (рахунок 92), оборотно-сальдові відомості
3	Фінансова звітність	Звіт про фінансові результати, примітки до фінансової звітності
4	Внутрішні документи підприємства	Наказ про облікову політику, внутрішні положення, кошториси (бюджети) витрат, посадові інструкції

5	Нормативно-правові акти	НП(С)БО, Податковий кодекс України, інші регуляторні документи
6	Результати попередніх перевірок	Аудиторські висновки, акти внутрішнього аудиту, матеріали ревізій

Складено автором на основі джерел [17].

Аудит адміністративних витрат здійснюється поетапно з метою забезпечення комплексної перевірки їх законності, обґрунтованості, правильності відображення в обліку та ефективності використання, що передбачає послідовне виконання ряду взаємопов'язаних етапів. Основні етапи аудиту адміністративних витрат наведені в табл. 1.6

Таблиця 1.6.

Ключові стадії проведення аудиту адміністративних витрат

№п.п	Етап аудиту	Зміст аудиторської перевірки
1	Планування аудиту	Ознайомлення з діяльністю підприємства, оцінка ризиків, визначення обсягу перевірки, складання загального плану та програми аудиту
2	Збір аудиторських доказів	Отримання інформації з первинних документів щодо адміністративних витрат, облікових регістрів, фінансової звітності та інших джерел
3	Перевірка законності та обґрунтованості витрат	Аналіз відповідності адміністративних витрат чинному законодавству та внутрішнім нормативним документам
4	Перевірка правильності обліку	Контроль коректності відображення адміністративних витрат на рахунках бухгалтерського обліку та у звітності
5	Аналіз документального оформлення	Перевірка наявності та правильності оформлення первинних документів
6	Оцінка ефективності витрат	Аналіз доцільності та раціональності адміністративних витрат
7	Узагальнення результатів аудиту	Систематизація виявлених порушень і недоліків
8	Формування аудиторського висновку	Підготовка підсумкового документа з результатами перевірки та рекомендаціями щодо адміністративних витрат в тому числі

Складено автором на основі джерел [13].

Особливості аудиту адміністративних витрат полягають у специфіці перевірки витрат, які пов'язані з управлінням підприємством, а не з виробництвом чи збутом. Основні з них [23, С. 508-511]:

1. Орієнтація на управлінські витрати - адміністративні витрати включають витрати на утримання апарату управління, тому аудит спрямований на оцінку їх обґрунтованості та доцільності.

2. Перевірка законності та обґрунтованості витрат - аудитор встановлює, чи відповідають витрати чинному законодавству, внутрішнім положенням підприємства та чи мають належне економічне обґрунтування.

3. Особлива увага до документального оформлення - перевіряється наявність первинних документів, їх правильність, повнота та відповідність вимогам бухгалтерського обліку.

4. Аналіз правильності класифікації витрат - важливо впевнитися, що витрати правильно віднесені саме до адміністративних, а не до виробничих або збутових.

5. Оцінка відповідності обліковій політиці - аудитор перевіряє, чи дотримується підприємство власної облікової політики щодо визнання та відображення адміністративних витрат.

6. Перевірка правильності відображення в обліку та звітності - здійснюється контроль коректності бухгалтерських записів і відображення витрат у фінансовій звітності.

7. Аналіз економічної доцільності - оцінюється ефективність і раціональність здійснених витрат, їх вплив на фінансовий результат підприємства.

8. Застосування вибірових методів перевірки - оскільки адміністративні витрати є різнорідними, аудит часто проводиться на основі вибірки документів і операцій.

9. Використання аналітичних процедур - порівняння витрат у динаміці, з плановими показниками або аналогічними періодами для виявлення відхилень і тенденцій.

10. Ризик суб'єктивності управлінських витрат - частина адміністративних витрат може містити елементи суб'єктивного розподілу (наприклад, премії, представницькі витрати), що потребує підвищеної уваги аудитора.

В ході аудиту можуть бути виявлені такі порушення при веденні бухгалтерського обліку адміністративних витрат [26, С. 106-109]:

- невірна класифікація адміністративних витрат - одним із поширених порушень є неправильне віднесення витрат до адміністративних. Наприклад, витрати, пов'язані з виробництвом або збутом продукції, можуть помилково відноситися на рахунок 92 «Адміністративні витрати», що призводить до викривлення собівартості продукції та фінансових результатів підприємства;

- недотримання принципу нарахування і відповідності доходів і витрат;

- невірно обчислена сума адміністративних витрат - під час аудиту можуть бути виявлені випадки: необґрунтованого включення витрат до складу адміністративних; подвійного відображення одних і тих самих витрат; помилок у розрахунках (наприклад, амортизації або заробітної плати);

- помилки в бухгалтерських проводках при відображенні господарських операцій з формування витрат і списання їх на фінансові результати - порушення може полягати у: неправильному використанні бухгалтерських рахунків; відображенні операцій без відповідних бухгалтерських проводок; несвоєчасному відображенні витрат у звітному періоді;

- відсутність первинних документів з обліку адміністративних витрат - порушенням є: відсутність договорів, накладних, актів виконаних робіт; відсутність підписів відповідальних осіб; неправильне оформлення документів або відсутність обов'язкових реквізитів;

- невідповідність даних синтетичного і аналітичного обліку - недостатня деталізація адміністративних витрат у бухгалтерських регістрах може призводити до: неможливості контролю витрат за підрозділами; ускладнення аналізу ефективності управлінських витрат;

- порушення порядку нарахування амортизації - аудитор може виявити: неправильне визначення строку корисного використання основних засобів; неправильний метод нарахування амортизації; віднесення амортизації на неправильні рахунки;

- невірне відображення в звітності адміністративних витрат підприємства;

- порушення податкового законодавства - іноді підприємства включають до адміністративних витрат витрати, які не відповідають вимогам податкового законодавства або не пов'язані з господарською діяльністю підприємства.

Під час аудиту адміністративних витрат можуть бути виявлені різноманітні порушення, пов'язані з неправильним документальним оформленням, помилками у бухгалтерських записах, неправильним віднесенням витрат та недотриманням законодавства. Виявлення таких порушень дозволяє підвищити достовірність фінансової звітності, посилити контроль за витратами та покращити систему управління підприємством [28, С. 503-504].

Отже, актуальність проведення аудиту адміністративних витрат обумовлена: необхідністю контролю зростаючих управлінських витрат; підвищеними вимогами до достовірності фінансової звітності; потребою в оцінці економічної доцільності та ефективності використання ресурсів; забезпеченням відповідності законодавству та внутрішнім політикам підприємства. Проведення аудиту адміністративних витрат є ключовим інструментом підвищення фінансової дисципліни та ефективності управління підприємством, особливо в умовах сучасної економічної динаміки.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ

АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НА УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

2.1. Організаційно – економічна характеристика УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

УА ТОВ «ЄВРОМІКС» створено 15 квітня 1999 року як дистриб'ютора та імпортера світових виробників в Україні. Вона стала феноменальним проектом свого часу. УА ТОВ «ЄВРОМІКС» знаходиться за адресою: вулиця Смілянська, 169, Черкаси, Черкаська область, 18000. Код ЄДРПОУ — 24998380. Юридична адреса: Україна, місто Київ, провулок Музейний, буд. 8. Статутний капітал: 193 930 790 грн. Керівник: Рудовол Роман Анатолійович. Основний вид діяльності (КВЕД): 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля. Номер свідоцтва платника ПДВ компанії УА ТОВ "ЄВРОМІКС" – 249983804636.

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЄВРОМІКС» З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ було створено 15 квітня 1999 року як дистриб'ютор та імпортер світових виробників в Україні. Воно стало феноменальним проектом свого часу. З самого початку УА ТОВ «ЄВРОМІКС» використовує бізнес-процеси, які більшість конкурентів почали впроваджувати лише через багато років: van-selling, MSL, focus coverage, активні продажі.

До 2008 року УА ТОВ «ЄВРОМІКС» підписав довгострокові контракти з такими інтернаціональними виробниками як: Beiersdorf, Colgate, Henkel, Ferrero, Loreal, SC Johnson, SCA, Schwarzkopf, Reckit Benckiser, Unilever. Вже багато років поспіль УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є одним з кращих представників серед дистриб'юторів в FMCG-секторі та офіційно імпортує в Україну товари для низки своїх партнерів. Це вищий ступінь довіри і новий рівень розвитку компанії. Унікальна база роздрібних клієнтів дозволяє УА ТОВ «ЄВРОМІКС» II покривати

більше 80% активних торгових точок на території країни. Кількість покритих торгових точок збільшується щодня, тому що клієнти Компанії отримують найвищий рівень сервісу - більше 97%, доставку впродовж 24 годин, кращі ціни та вигідні акції.

Для того, щоб забезпечити найкращий результат, Компанія створила окремі команди, які відповідають за розвиток напрямків: традиційна торгівля, ключові клієнти, логістика, імпорту. Кожна команда має відокремлену структуру, управлінський апарат, бюджет. Це рішення дозволило значно збільшити ефективність і результативність бізнесу в цілому. УА ТОВ «ЄВРОМІКС» співпрацює і відвантажує продукцію в усі найбільші мережі на своїй території. Загальна кількість торгових точок, з якими працює наша компанія, понад 27 000. На сьогоднішній день УА ТОВ «ЄВРОМІКС» у своєму товарному портфелі має біля 110 виробників, які умовно розділені на дві групи: Food (Продукти харчування) та NonFood (товари побутової хімії та косметики), ЗОО (корми і товари для домашніх улюбленців). У структуру Компанії входить 19 Регіональних підрозділів, які розташовані в 13 областях України. Управління Компанії знаходиться у м. Дніпро.

УА ТОВ «ЄВРОМІКС» входить в ТОП 3 компаній на ринку України з оборотом не менш ніж 1 млрд. євро і високо кваліфікованою командою не більше 500 співробітників. В Компанії УА ТОВ «ЄВРОМІКС» бізнес-стратегія розвитку поділяється на декілька складових:

- вирівнювання портфелю наявних торгових марок по всій території обслуговування. Стратегією розвитку кожного бренду в УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є його дистрибуція в усіх областях України, де наявні підрозділи нашої Компанії. Географічне розширення території.

- будівництво дистрибуції з акцентом на канали продажів. Виділення в окремі напрямки роботи мережевого бізнесу та роздрібного, створення окремих бізнес процесів, систем для швидкого розвитку і вдосконалення кожного бізнес-

юніта компанії.

- активний розвиток продуктового портфелю компанії в ключових продуктових напрямках.

- розвиток УА ТОВ «ЄВРОМІКС», як логістичного оператора.

На сьогоднішній день УА ТОВ «ЄВРОМІКС» перспективно розвивається як логістичний оператор для постачальників продукції, який прагне надавати складські та транспортні послуги нашим партнерам по обслуговуванню всієї території України.

- розробка та продаж власних ІТ-рішень для дистриб'юторського бізнесу, впровадження та масштабування автоматизації бізнес процесів компанії за допомогою штучного інтелекту.

- постійне підвищення рівня професіоналізму та мотивації співробітників, рівня прихильності до Компанії. Діяльність Компанії в цьому питанні орієнтується на задоволення потреб наших співробітників і далі клієнтів.

- розвиток власної торгової марки, як окремого бізнес напрямку компанії.

- вихід на європейський ринок з українськими виробниками.

УА ТОВ «ЄВРОМІКС» (код ЄДРПОУ 24998380) — крім основного КВЕД 46.90 (неспеціалізована оптова торгівля) здійснює інші види діяльності: загальний оптовий продаж різних товарів без спеціалізації на окремій товарній групі. Оптова торгівля товарами:

46.33 — Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами

46.34 — Оптова торгівля напоями

46.36 — Оптова торгівля цукром, шоколадом та кондитерськими виробами

46.37 — Оптова торгівля кавою, чаєм, какао та прянощами

46.32 — Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами

46.38 — Оптова торгівля іншими продуктами харчування (рибою, ракоподібними тощо)

- 46.44 — Оптова торгівля фарфором, скляним посудом і засобами для чищення
- 46.45 — Оптова торгівля парфумерією та косметичними товарами
- 46.46 — Оптова торгівля фармацевтичними товарами
- 46.49 — Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення

Транспорт і логістика:

- 49.41 — Вантажний автомобільний транспорт
- 52.10 — Складське господарство
- 52.24 — Транспортне оброблення вантажів
- 52.29 — Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту
- 77.11 — Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів
- 77.12 — Надання в оренду вантажних автомобілів

Інші види діяльності:

- 68.20 — Надання в оренду та експлуатацію нерухомого майна
- 82.92 — Пакування
- 82.99 — Інші допоміжні комерційні послуги (не віднесені до інших класифікацій)

УА ТОВ «ЄВРОМІКС» провадить господарську діяльність на підставі чинного законодавства України та відповідно до положень свого статуту. З метою належної організації управління на підприємстві створено організаційну структуру, що узгоджується з обсягами діяльності, специфікою виконуваних функцій і основними напрямками господарської діяльності.

УА ТОВ «ЄВРОМІКС» здійснює ведення бухгалтерського та управлінського обліку і формування фінансової звітності згідно з вимогами Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України. Організація облікового процесу побудована з урахуванням специфіки діяльності підприємства та норм чинного законодавства, що гарантує повне, своєчасне й достовірне відображення всіх господарських операцій.

Організаційна структура УА ТОВ «ЄВРОМІКС» сформована з урахуванням масштабів діяльності підприємства, специфіки оптової торгівлі та

необхідності ефективного управління фінансовими й матеріальними ресурсами. Структура побудована за лінійно-функціональним принципом, що передбачає розподіл повноважень між керівництвом та структурними підрозділами, наведена на Рис 2.1.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА

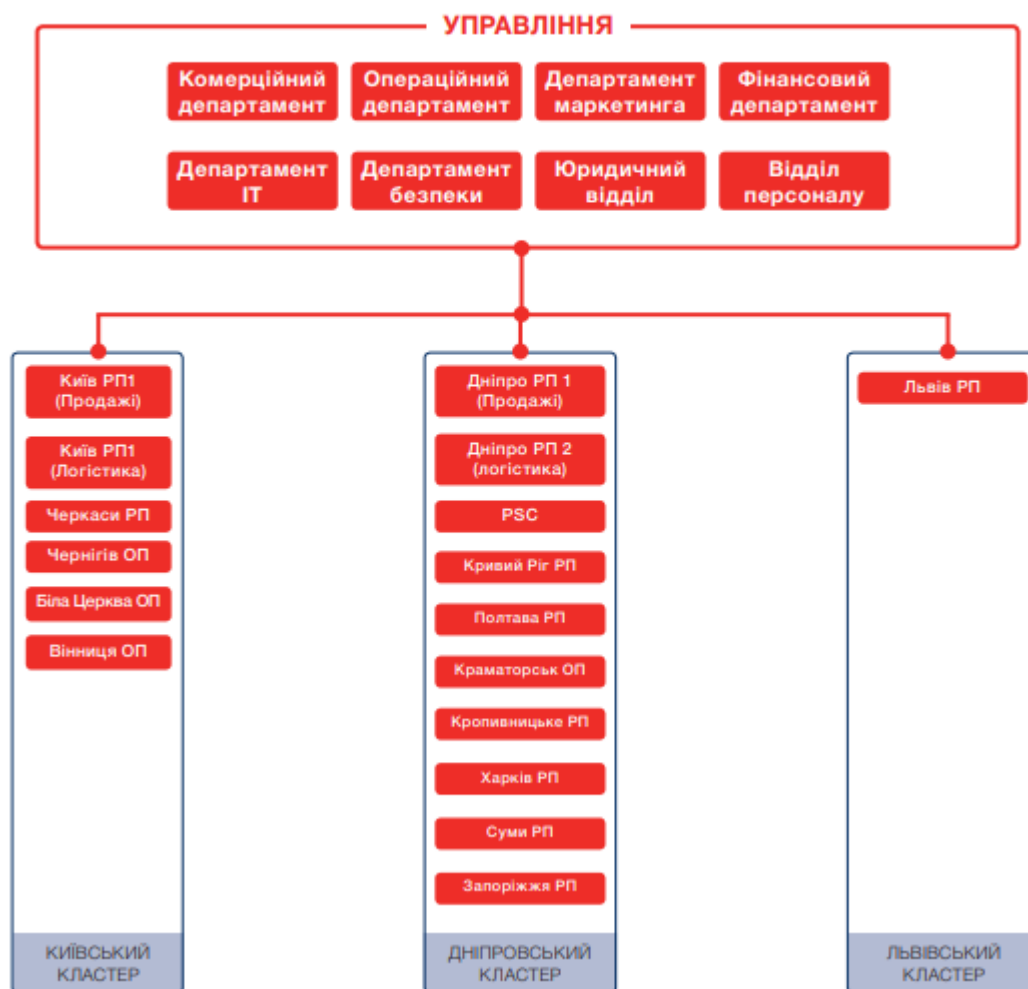

Рис 2.1. Організаційна структура УА ТОВ «СВРОМІКС»

Складено автором на основі сайту компанії [30].

Основні напрямки роботи загальних зборів Учасників Товариства зазначені у Статуті Товариства. В Товаристві створюється колегіальний виконавчий орган – Дирекція на чолі з Генеральним директором. Генеральним директором може

бути особа, яка не є Учасником Товариства. Генеральний директор вирішує усі питання діяльності Товариства, за виключенням тих, які віднесені до виключної компетенції Загальних зборів учасників та Дирекції. До складу регіональних структурних підрозділів входять офіси продажів, які очолюють Директори офісів продажів. Директори офісів продажів мають довіреності з кадрових питань, що видаються Генеральним директором.

Для здійснення аналізу, (табл. 2.1) джерелом інформації є фінансова звітність підприємства УА ТОВ «ЕВРОМІКС» за період з 2022 року по 2024 рік, зокрема: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (ДОДАТОК А); форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» (ДОДАТОК Б).

Таблиця 2.1

Аналіз основних економічних показників діяльності УА ТОВ «ЕВРОМІКС»
за період з 2022 по 2024 рр. (тис.грн)

Показники	Роки			Абсолютне відхилення +/-		Відносне відхилення %	
	2022	2023	2024	2024/ 2023	2023 / 2022	2024/ 2023	2023 / 2022
Чистий дохід від реалізації, грн.	3054406 000	4405079 000	5819751 000	+1414672	+1350673	+32,11	+44,22
Собівартість, тис. грн.	2706117	3902987	5301753	+1398766	+1196870	+35,84	+44,23
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	(97697)	14554	20843	+6289	+112251	+43,21	+85,10
Інші доходи тис.грн	38900	4307	106414	+102107	-34593	+2370,72	-88,93
Адміністративні витрати, тис.грн	61775	68958	79701	+10743	+7183	+15,58	+11,63
Збутові витрати. тис.грн	209378	298883	378658	+79775	+89505	+26,69	+42,75
Інші витрати, тис.грн	22894	16338	22877	+6539	-6556	+40,02	-28,64
Фінансові доходи, тис.грн	40937	81449	92227	+10778	+40512	+13,23	+98,96
Фінансові витрати, тис.грн	122402	174906	171767	-3139	+52504	-1,79	+42,89
Середньо спискова чисельність працюючих, осіб	1152	1037	1093	+56	-115	+5,4	-9,98
Рентабельність підприємства, %	12,3	15,9	12,9	-	-	-	-

Складено автором на основі джерел [31,32,33].

У результаті порівняльного аналізу показників господарської діяльності УА ТОВ «ЕВРОМІКС» за період з 2024 по 2022 рік можна зробити такі висновки:

- чистий дохід від реалізації у 2024 році в порівнянні з 2023 роком збільшився на 32,11%, або на 1414672 грн. В порівнянні 2023р дохід від реалізації в 2022 році продемонстрував збільшення на 44,23% або на 1350673 грн.;

- собівартість реалізації у 2022 році в порівнянні з 2023 роком збільшилась на 35,84%, тобто, на 1398766 грн. В порівнянні 2022 року собівартість реалізації в 2023 році продемонструвала збільшення – на 44,23%, або на 1196870 грн.;

- обсяг чистого прибутку у 2024 році в порівнянні з 2023 роком зріс на 43,21%, або на 6289 тис грн. В порівнянні з 2022 роком чистий прибуток в 2023 році зріс на 85,10% або на 112251 тис. грн.;

- інші доходи у 2024 році в порівнянні з 2023 роком суттєво зросли на 2370,72%, або на 102107 тис. грн., проте в 2023 році інші доходи зменшилися на 88,93% або на 34593 тис. грн.;

- фінансові доходи у порівнянні 2024 року до 2023 року зросли на 13,23% або на 310778 тис. грн, а в порівнянні з 2022 роком збільшилися на 98,96% або на 40512 тис. грн.

- адміністративні витрати у порівнянні 2024 року до 2023 року зросли на 15,58% або на 10743 тис. грн, а в порівнянні з 2022 роком зросли на 11,63% або на 7183 тис. грн.

- збутові витрати у порівнянні 2024 року до 2023 року зросли на 26,69% або на 79775 тис. грн, а в порівнянні з 2022 роком зросли на 42,75% або на 89505 тис. грн.

- фінансові витрати у порівнянні 2024 року до 2023 року зменшилися на 1,79% або на 3139 тис. грн, а в порівнянні з 2022 роком зросли на 42,89% або на 52504 тис. грн.

- інші витрати зростають з кожним роком, в порівнянні 2024 до 2023 року збільшилися на 40,02%, в порівнянні 2023 року до 2022 року скоротилися на 28,64%;

- середньоспискова чисельність працівників у 2024 році в порівнянні з 2023 роком зросла на 5,04%. В порівнянні з 2023 роком середньоспискова чисельність працівників в 2022 році зменшилася на 9,98%. УА ТОВ «ЕВРОМІКС» прагне зробити свої прибутки якомога вищими, паралельно зменшивши витрати діяльності до мінімального значення. Прибутковість підприємства залежить від ефективності функціонування та координації товариства. Активна діяльність підприємства характеризується фінансовими результатами, зокрема прибутком, отриманим від підприємницької діяльності. Результати фінансово-господарської діяльності підприємства у синтетичних показниках, які подають на звітну дату. УА ТОВ «ЕВРОМІКС» є платником ПДВ та податку на прибуток.

Для здійснення аналізу показників ліквідності, які наведені в табл. 2.2 джерелом інформації слугуватиме фінансова звітність підприємства за період з 2022 року по 2024 рік.

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки ліквідності УА ТОВ «ЕВРОМІКС» за період з 2022 по 2024 рік

Коефіцієнт	2022	2023	2024	Нормативне значення
Абсолютна ліквідність	0,01	0,03	0,05	0,2-0,35
Швидка ліквідність	2,05	5,04	2,07	0,7-0,8
Загальна ліквідність	2,17	5,39	2,25	2,0-2,5

Отже, з проведеного аналізу таблиці 2.2, можна сформулювати наступні висновки:

1. Коефіцієнт загальної ліквідності за даними таблиці 2.2 більше 1, а тому підприємство має достатньо коштів, які можуть бути використані для погашення його короткострокових зобов'язань протягом 2022 та 2024 років. За даними таблиці видно, що коефіцієнт швидкої ліквідності з 2022 року коливається. В

2023 році збільшився на 2,99 пункта, а в 2024 році зменшився на 2,97 пункта, тому УА ТОВ «ЄВРОМІКС» не зможе своєчасно здійснити розрахунки з дебіторами за погашених поточних зобов'язань.

2. Теоретично значення коефіцієнта абсолютної ліквідності вважається достатнім, якщо воно в межах 0,2...0,3. На практиці ж значення бувають значно нижчими, і за цим показником не можна відразу робити негативні висновки про можливість підприємства негайно погасити свої борги, тому що малоймовірно, щоб усі кредитори підприємства одночасно висунули йому свої вимоги. У той же час надто високе значення показника абсолютної ліквідності свідчить про нерациональне використання фінансових ресурсів.

Особливого значення для діяльності УА ТОВ «ЄВРОМІКС» набуває його платоспроможність. Платоспроможність підприємства свідчить про наявність коштів протягом достатнього періоду для своєчасного виконання фінансових зобов'язань. Це можливість підприємства готівкою вчасно погасити свої термінові зобов'язання. Під час дослідження поточної платоспроможності порівнюються суми платіжних коштів підприємства за терміновими зобов'язаннями.

Аналіз динаміки показників платоспроможності та фінансової стійкості підприємства наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Аналіз динаміки показників платоспроможності та фінансової стійкості УА ТОВ «ЄВРОМІКС» за 2022-2024рр

Показник	2022	2023	2024
Коефіцієнт автономії	0,43	0,57	0,47
Коефіцієнт фінансування	0,1	0,29	0,25
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,33	0,36	0,21

Отже, за даними таблиці 2.3, можемо дійти наступних висновків:

- нормальне мінімальне значення коефіцієнта автономії орієнтовно

оцінюється на рівні 0,5, але за даними таблиці 1.3 видно, що реалізувавши майно, сформоване з власних джерел, підприємство зможе погасити зобов'язання.

- за даними коефіцієнта маневреності власного капіталу можемо зробити висновок, що за 2022 та за 2024 роки коефіцієнт має задовільні показники, а вже у 2023 році – показник зменшився. За низького значення показника необхідно працювати у напрямку збільшення частки власних ресурсів. Це дозволить збільшити суму власних оборотних коштів, що призведе до збільшення значення показника.

- коефіцієнт фінансування дає можливість визначити, за який період одержану може компенсувати вартість майна. Позитивним вважається збільшення цього коефіцієнта по відношенню до попереднього періоду.

Злагоджена робота структурних підрозділів, налагоджена система внутрішнього контролю та раціональна організація облікового процесу сприяють підвищенню ефективності діяльності товариства, зміцненню його фінансової стабільності та конкурентоспроможності на ринку.

Отже, УА ТОВ «ЄВРОМІКС» функціонує як організоване та економічно активне підприємство, що має належну систему управління та обліку, що відповідає сучасним вимогам ведення бізнесу.

2.2. Облік та документування адміністративних витрат на підприємстві

Організація обліку адміністративних витрат УА ТОВ «ЄВРОМІКС» передбачає систему заходів щодо їх:

- 1) правильного документального оформлення;
- 2) своєчасного відображення в бухгалтерському обліку;
- 3) контролю та аналізу;
- 4) включення до фінансової звітності.

Адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» тісно пов'язані з управлінням підприємством і забезпеченням його загальної діяльності, які не включаються безпосередньо у собівартість продукції або послуг і не є витратами на збут. Адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» дозволяють утримувати керівний і обліковий персонал, забезпечувати функціонування офісу та комунікації. Без цих витрат неможливо організувати контроль, планування та координацію всіх підрозділів підприємства.

Адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» - це підтримка безперервності діяльності фірми : оплата послуг офісу, комунікацій та зв'язку гарантує, що адміністративний апарат підприємства працює без перебоїв; соціальні внески та податки забезпечують законність відносин із персоналом. Адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» впливають на чистий прибуток підприємства. Контроль та оптимізація цих витрат допомагає: уникати перевитрат; точно визначати собівартість продукції і фінансовий результат; приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» документально підтверджуються, що:

- забезпечує прозорість фінансової звітності;
- дозволяє аудиторам оцінювати достовірність обліку;
- допомагає в плануванні бюджету і контролі витрат у майбутньому.

Адміністративні витрати — це не «непотрібні» витрати, а важливий елемент управлінського та фінансового механізму підприємства, який забезпечує стабільність, ефективність і розвиток УА ТОВ «ЄВРОМІКС».

Облікова політика в частині адміністративних витрат УА ТОВ «ЄВРОМІКС» регламентує порядок їх визнання, класифікації та розподілу. Оскільки ці витрати є витратами періоду і не включаються до собівартості продукції (згідно з НП(С)БО 16 «Витрати»), ключовими аспектами політики є:

1. Перелік посад, які відносяться до адмінперсоналу (директор, бухгалтер, секретар, юрист, економіст).

2. Вартісну межу для малоцінних необоротних матеріальних активів (наприклад, 20000 грн) та метод їх амортизації -100% при введенні в експлуатацію, для адміністративних будівель та авто - прямолінійний метод.

3. Порядок створення резерву відпусток через рахунок 471, коефіцієнт для нарахування -8,33%.

4. Усі адміністративні витрати мають бути підтверджені первинними документами.

5. Витрати майбутніх періодів: витрати, що сплачені зараз, але стосуються наступних місяців (передплата газет, страхування), спочатку накопичуються на рахунку 39, а потім рівномірно списуються на рахунок 92.

6. Для обліку адміністративних витрат передбачено синтетичний активний рахунок 92.

УА ТОВ «ЄВРОМІКС» демонструє високий рівень корпоративної відповідальності, суворо дотримуючись вимог чинного законодавства України та міжнародних стандартів при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності. Організація облікового процесу на підприємстві базується на принципах прозорості, повноти та своєчасності відображення всіх господарських операцій, що мінімізує податкові ризики та забезпечує абсолютну легітимність діяльності.

Адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» їх склад та характеристика наведена в табл. 2.4.

Таблиця 2.4.

Склад адміністративних витрат УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

№	Стаття витрат	Опис
1	Заробітна плата адміністративного персоналу	заробітна плата директора, бухгалтера, адміністрації, премії управлінцям

2	Соціальні внески та податки	внески до Пенсійного фонду, соціального страхування та податки на фонд заробітної плати
3	Офісні та господарські витрати	Канцелярія, оргтехніка, меблі, витрати на комунальні послуги офісу
4	Амортизація адміністративних основних засобів	Списання вартості комп'ютерної техніки, меблів, офісного обладнання
5	Витрати на зв'язок та інформаційні послуги	Телефон, інтернет, поштові послуги, програмне забезпечення
6	Консультаційні та аудиторські послуги	Юридичні, бухгалтерські, аудиторські та консалтингові послуги
7	Витрати на відрядження адміністрації	Поїздки, проживання та добові керівників і адміністративного персоналу
8	Інші адміністративні витрати	Податки та збори, страхування офісу, навчання персоналу, інші витрати, що не відносяться до виробництва або збуту

* складено автором на основі довідок бухгалтерії УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

Аналітичний облік адміністративних витрат ведеться за статтями витрат або в розрізі елементів витрат. Для детального контролю на рахунку 92 ведеться аналітичний облік за:

- підрозділами (бухгалтерія, адміністрація, юридичний відділ);
- видами витрат (зарплата, оренда, амортизація, канцелярія);
- проектами або напрямками діяльності, якщо підприємство веде управлінський облік за центрами відповідальності.

Основні господарські операції нарахування та списання адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» наведені в таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Операції з нарахування та списання адміністративних витрат
на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» за листопад 2024р

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Нарахована зарплата адміністрації	92	661	875220,00
2	Нарахований ЄСВ (22%) на зарплату адмінперсоналу	92	651	192548,40
3	Нараховано амортизацію: - офісного ПК - службове авто адміністрації	92	131	6633,20
		92	131	19000,00

	- МНМА	92	132	8401,30
4	Отримано рахунок за інтернет (з ПДВ)	92 641	631 631	12040,00 2408,00
5	Нараховано витрати по відрядженню економіста	92	372	9560,00
6	Отримано юридичні послуги по оцінці майна	92 641	631 631	17400,00 3780,00
7	Списано канцтовари на потреби адмінперсоналу	92	209	2340,00
8	Списано адміністративні витрати на зменшення фінансового результату від операційної діяльності	79	92	1143142,9

* складено автором на основі первинних документів УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

Кореспонденція рахунків адміністративних витрат відображає порядок їх бухгалтерського обліку та забезпечує правильне узагальнення інформації про витрати, пов'язані з управлінням і обслуговуванням діяльності підприємства. Приклад господарських операції щодо обліку адміністративних витрат підприємства наведені в табл.2.6.

Таблиця 2.6

Операції з нарахування адміністративних витрат
на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» за січень 2025р

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Включено до адміністративних витрат частину вартості передплати за електронну версію газети «Все про бухгалтерський облік» за поточний місяць	92	39	343,00
2	Нараховано забезпечення на оплату відпусток адмінперсоналу	92	471	762300,0
3	Нараховано забезпечення на сплату ЄСВ з відпускних	92	471	167706,0
4	Послуги банку (комісія за обслуговування рахунку)	92	311	9200,00
5	Комунальні послуги офісного приміщення (світло, опалення)	92 641	685 685	147620,0 29524,00
6	Консультаційні послуги (наприклад, податковий консалтинг)	92 641	631 631	5000,00 1000,00
7	Амортизація автомобіля директора	92	131	18700,00
8	Оренда офісу	92	685	65000,00

* складено автором на основі розрахунків бухгалтерії УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

Організація обліку на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» передбачає: затвердження кошторису; перевірку документів та аналіз відхилень від плану. На підприємстві УА ТОВ «ЄВРОМІКС» застосовується бюджетування адміністративних витрат.

Організація обліку адміністративних витрат починається з належного оформлення первинних документів, які є основою для їх визнання та відображення в бухгалтерському обліку. Саме первинні документи підтверджують факт здійснення господарських операцій, їх економічну доцільність та відповідність чинному законодавству. Від правильності їх складання залежить достовірність облікових даних і фінансової звітності підприємства, зокрема УА ТОВ «ЄВРОМІКС».

Вимоги до оформлення первинних документів визначаються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який встановлює обов'язкові реквізити та порядок їх складання. Це забезпечує контроль за адміністративними витратами, їх правильне відображення на рахунку 92 «Адміністративні витрати» та формування повної і достовірної інформації для прийняття управлінських рішень. Без належного документального підтвердження витрати не можуть бути включені до складу адміністративних. Документальне оформлення забезпечує достовірність обліку, а також є підставою для віднесення витрат на податкові витрати.

Первинні документи з обліку адміністративних витрат, на підставі яких господарські операції відображаються в обліку наведені в табл.2.7.

Таблиця 2.7.

Первинні документи з обліку адміністративних витрат УА ТОВ ЄВРОМІКС*

№ п.п	Вид адміністративних витрат	Первинні документи	Зміст документа
1	Заробітна плата адміністрації	Табель обліку робочого часу; Розрахунково-платіжна відомість; Наказ про прийняття на роботу	Підтверджують нарахування і виплату зарплати управлінському персоналу

2	Нарахування ЄСВ	Розрахунок ЄСВ; Бухгалтерська довідка	Відображають нарахування єдиного соціального внеску
3	Відрядження	Наказ на відрядження; Звіт про використання підзвітних коштів або коштів під звіт; Квитки, чеки	Підтверджують витрати на службові поїздки
4	Оренда офісу	Договір оренди; Акт приймання-передачі; Рахунок; Акт наданих послуг	Засвідчують витрати на оренду приміщення
5	Комунальні послуги	Рахунки постачальників; Акти; Квитанції	Підтверджують оплату електроенергії, води, опалення
6	Канцелярські витрати	Видаткові накладні; Товарні чеки; Акти списання	Фіксують придбання та використання канцелярії
7	Амортизація ОЗ	Інвентарна картка ОЗ; Акт введення в експлуатацію; Розрахунок амортизації	Підтверджують нарахування зносу основних засобів
8	Юридичні та аудиторські послуги	Договір; Акт виконаних робіт; Рахунок	Засвідчують отримання професійних послуг
9	Податки і збори	Податкові декларації; Платіжні доручення	Підтверджують нарахування і сплату податків
10	Зв'язок та інтернет, охорона	Договори; Рахунки; Акти наданих послуг	Відображають витрати на зв'язок, витрати на охорону, прибирання
11	Програмне забезпечення	Ліцензійні договори; Акти; Рахунки	Засвідчують придбання або користування ПЗ

* складено автором на основі даних бухгалтерії УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

Адміністративні витрати відображаються у фінансовій звітності УА ТОВ ЄВРОМІКС як складова операційних витрат і займають важливе місце у формуванні фінансового результату. Відповідно до вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та НП(с)БО 16 «Витрати», вони відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід). Зокрема, адміністративні витрати показуються окремим рядком у складі операційних витрат (рядок 2130), що дає можливість оцінити рівень витрат на управління підприємством. Вони формуються на основі даних бухгалтерського обліку, зокрема рахунку 92 «Адміністративні витрати», та списуються на фінансові результати звітного періоду. Правильне відображення адміністративних витрат у звітності забезпечує достовірність фінансової інформації, дає змогу аналізувати

ефективність управління та приймати обґрунтовані управлінські рішення, зокрема на підприємстві УА ТОВ «ЄВРОМІКС».

Раціональна організація обліку адміністративних витрат забезпечує прозорість фінансової інформації, підвищує ефективність управління та сприяє фінансовій стабільності УА ТОВ «ЄВРОМІКС». Чітке документальне оформлення, правильне відображення на рахунках та системний контроль є ключовими елементами ефективної облікової системи.

2.3. Аудиторська перевірка адміністративних витрат на ТОВ «ЄВРОМІКС»

Аудит адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є важливою складовою перевірки фінансово-господарської діяльності підприємства, оскільки ці витрати безпосередньо впливають на формування фінансового результату. З метою формування об'єктивної думки щодо відповідності та достовірності фінансової звітності УА ТОВ «ЄВРОМІКС» керівництвом підприємства було вирішено щорічно проводити аудиторську перевірку. Ця перевірка здійснювалась аудиторською фірмою «Grove Erfolg Ukraine», що знаходиться за адресою м. Київ, вул. Редутна, 8 , 01015. Номер в реєстрі аудиторів 4316.

Під час проведення аудиту адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» аудитор здійснював перевірку за окремими напрямками з використанням документальних та аналітичних процедур. Перевірка проводилася відповідно до вимог МСА та НП(с)БО 16 «Витрати».

На початковому етапі аудитор ознайомився з обліковою політикою підприємства, зокрема з порядком формування адміністративних витрат, їх класифікацією та методами оцінки. Було проаналізовано систему внутрішнього контролю, що дозволило оцінити рівень аудиторського ризику та визначити обсяг подальших процедур.

У процесі перевірки аудитор дослідив первинні документи, які підтверджували здійснення адміністративних витрат: договори, акти виконаних робіт, рахунки, платіжні доручення, звіти, таблиці обліку робочого часу. Особлива увага приділялася наявності обов'язкових реквізитів відповідно до Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Під час перевірки витрат на оплату праці адміністративного персоналу аудитор звірив дані розрахунково-платіжних відомостей із таблицями обліку робочого часу та наказами про призначення. Було встановлено, що нарахування заробітної плати в цілому здійснювалося правильно та відповідало чинному законодавству. Перевіряючи витрати на відрядження, аудитор проаналізував авансові звіти та підтверджуючі документи.

У ході перевірки було виявлено випадки відсутності окремих підтверджуючих документів, що свідчило про порушення вимог щодо документального оформлення витрат. При перевірці витрат на оренду та комунальні послуги аудитор дослідив договори, рахунки та акти наданих послуг. Було встановлено, що в окремих випадках акти виконаних робіт були відсутні, що могло вплинути на достовірність відображення витрат.

Аудитор також перевіряв правильність нарахування амортизації адміністративних основних засобів шляхом аналізу інвентарних карток та розрахунків амортизації. Було виявлено окремі відхилення від облікової політики підприємства щодо методів нарахування амортизації.

Крім того, було здійснено перевірку кореспонденції рахунків за рахунком 92 «Адміністративні витрати». Аудитор встановив, що в окремих випадках витрати були неправильно класифіковані та віднесені до адміністративних замість витрат на збут.

На основі опрацьованого аудиторського висновку УА ТОВ ЄВРОМІКС під час проходження практики зроблені наступні висновки:

1. Аудитор перевірів правильність нарахування заробітної плати директору та бухгалтерії підприємства. Згідно з розрахунково-платіжною відомістю (за 2023р) було нараховано 4364640,00 грн. Аудитор: звірів дані з табелем обліку робочого часу; перевірів наказ про призначення; перевірів нарахування ЄСВ. Порушень не виявлено, сума відображена правильно: Дт 92 Кт 661 – 4364640 грн.

2. Перевірка витрат на відрядження - аудитор дослідив витрати на службове відрядження менеджерів з персоналу, офіс-менеджерів, фінменеджера та адміністратора. Працівникам видано аванс на загальну суму 105000 грн. За авансовим звітом підтверджено витрати на суму 104200 грн (квитки, готель). 800 грн не підтверджено документально. Аудитор: перевірів наявність наказу на відрядження; звірів чеки та квитки; перевірів правильність віднесення витрат.

3. Перевірка витрат на оренду офісу, УА ТОВ «ЄВРОМІКС» щомісячно сплачує оренду офісу — 65000 грн. Аудитор: перевірів договір оренди; акти наданих послуг; платіжні доручення. Виявлено, що в лютому 2023р акт виконаних робіт відсутній., витрати підтверджені не повністю - ризик недостовірності. Рекомендовано заборонити проведення виплат по оренді без наявності підписаного Акту приймання-передачі послуг.

4. Перевірка амортизації адміністративних основних засобів - Аудитор: перевірів інвентарну картку; розрахунок амортизації; відповідність методу обліковій політиці. Амортизація на комп'ютерне приладдя нараховувалась прискореним методом без обґрунтування. Рекомендація: привести метод у відповідність до облікової політики.

5. Перевірка витрат на послуги зв'язку - витрати на мобільний зв'язок - 3 000 грн/місяць. Аудитор: перевірів рахунки оператора; встановив, що частина номерів належить не працівникам. Виявлено: 500 грн -це особисті витрати. Рекомендовано виключити з адміністративних витрат. Оплата рахунків за мобільний зв'язок працівників відділу продажу була помилково віднесена на

рахунок 92, завищено адмінвитрати і занижено витрати на збут рахунок 93.

6. Списання паперу та приладдя проводилося загальною сумою без актів списання на конкретні відділи. Ризик нецільового використання ресурсів через відсутність контролю за фактичним споживанням. Рекомендовано : встановити щомісячні ліміти на канцелярські товари та ПММ для службових авто.

7. Юридичні послуги, а саме оплата консультації щодо придбання нового верстата включена в адміністративні витрати. За стандартами НП(с)БО 7, це витрати, що капіталізуються та мають збільшувати вартість обладнання. Рекомендовано надалі включати витрати на консультації з придбання активів до їхньої первісної вартості (капітальні інвестиції).

Аудитор встановив, що частка адміністративних витрат у загальній структурі витрат УА ТОВ «ЄВРОМІКС» зросла з 12% до 18% за рік. При цьому дохід компанії зріс лише на 3%. Це свідчить про низьку ефективність управління офісними витратами та роздутий штат управлінського персоналу.

У ході перевірки аудиторською компанією адміністративних витрат УА ТОВ «ЄВРОМІКС» встановлено, що в цілому облік ведеться відповідно до вимог законодавства, однак виявлено окремі порушення:

- відсутність підтверджуючих документів;
- неправильне віднесення витрат;
- помилки в організації внутрішнього контролю.

Аудитор узагальнив результати перевірки та дійшов висновку, що облік адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» в цілому відповідав вимогам законодавства, однак містив окремі недоліки, пов'язані з документальним оформленням та класифікацією витрат. Було надано рекомендації щодо усунення виявлених порушень та вдосконалення системи внутрішнього контролю, аудитор рекомендував посилити контроль за оформленням первинних документів та дотриманням облікової політики.

Узагальнюючи вищесказане, за результатами перевірки аудитор дійшов

висновку, що адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» в цілому відображені достовірно та відповідають вимогам законодавства, а фінансова звітність підприємства може бути визнана такою, що не містить суттєвих викривлень у частині зазначених витрат. Разом із тим, підприємству було надано рекомендації щодо удосконалення документального оформлення витрат та підвищення рівня внутрішнього контролю за їх обліком.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НА УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

3.1. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

У сучасних умовах господарювання ефективна організація обліку та документування адміністративних витрат є важливою передумовою забезпечення достовірності фінансової інформації, підвищення прозорості витрат та оптимізації управлінських рішень на підприємстві. Аналіз практики ведення обліку в УА ТОВ «ЄВРОМІКС» свідчить про необхідність удосконалення окремих аспектів облікового процесу з метою підвищення його ефективності та відповідності сучасним вимогам національних і міжнародних стандартів. Важливим етапом організації бухгалтерського обліку адміністративних витрат на підприємстві УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є формування облікової політики. Вона передбачає вибір та застосування одного з можливих варіантів методів і процедур, передбачених положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Значна відповідальність у цьому процесі покладається на управлінський персонал, оскільки саме він визначає найбільш доцільні параметри облікової політики відповідно до особливостей діяльності підприємства.

Науковцями тема розкрита в статтях та інших роботах, але залишаються невирішеними питання щодо адміністративних витрат на досліджуваному підприємстві, яким є УА ТОВ «ЄВРОМІКС». Основними проблемними питаннями виступають:

- 1) недостатній рівень деталізації аналітичного обліку адміністративних витрат, що ускладнює їх подальший аналіз та контроль;

2) недосконала система первинного документування окремих видів адміністративних витрат, що призводить до неповного або несвоєчасного відображення господарських операцій;

3) відсутність чіткого розмежування витрат за центрами відповідальності, що знижує ефективність управлінського контролю;

4) обмежене використання автоматизованих систем обліку для формування управлінської звітності щодо адміністративних витрат;

5) недостатній рівень планування (бюджетування) адміністративних витрат, що ускладнює контроль за їх виконанням;

6) несистематичний аналіз відхилень фактичних витрат від запланованих показників.

Для вирішення зазначених проблемних аспектів пропонуємо основні напрями удосконалення обліку адміністративних витрат для УА ТОВ «ЄВРОМІКС»:

- удосконалення аналітичного обліку адміністративних витрат шляхом їх деталізації за статтями, центрами відповідальності та місцями виникнення витрат;

- оптимізація системи первинного документування з метою забезпечення своєчасного, повного та достовірного відображення адміністративних витрат;

- запровадження бюджетування адміністративних витрат із подальшим здійсненням план-фактного аналізу для підвищення рівня контролю;

- впровадження або вдосконалення автоматизованих облікових систем для оперативного формування управлінської та фінансової звітності;

- чітке розмежування відповідальності між підрозділами шляхом створення центрів відповідальності за витрати;

- аналіз відхилень фактичних адміністративних витрат від запланованих показників;

- гармонізація облікової політики підприємства відповідно до вимог НП(С)БО 16 та положень міжнародних стандартів фінансової звітності.

Адміністративні витрати займають значну частку у витратах операційної діяльності, що і визначає доцільність пошуку напрямів оптимізації і удосконалення їх обліку. Це також підтверджується збільшенням величини таких витрат на підприємствах з роками, їх безпосереднім впливом на фінансовий результат діяльності підприємств, необхідністю їх аналізу і планування. Саме аналітичний облік адміністративних витрат дозволяє здійснювати їх аналіз, контроль і приймати відповідні управлінські рішення.

У зв'язку з цим нами запропоновано вдосконалити структуру 92 рахунку «Адміністративні витрати» таким чином [20, С. 145-147]:

921 «Загальні корпоративні витрати»;

922 «Витрати апарату управління та службові відрядження»;

923 «Витрати на основні засоби та інші необоротні матеріальні активи»;

924 «Фінансово-юридичні витрати»;

925 «Інші адміністративні витрати».

Субрахунок 921 «Загальні корпоративні витрати» відображає наступну деталізацію:

921/1 організаційні витрати;

921/2 витрати на проведення річних та інших зборів органів управління;

921/3 представницькі витрати.

Субрахунок 922 «Витрати апарату управління та службові відрядження» включає:

922/1 витрати на службові відрядження персоналу апарату управління;

922/2 податки та збори, пов'язані з відрядженням;

922/3 заробітна плата працівників апарату управління підприємством;

922/4 податки та збори, пов'язані з виплатою заробітної плати персоналу;

922/5 премії та доплати до заробітної плати працівників апарату управління.

Субрахунок 923 «Витрати на основні засоби та інші необоротні матеріальні активи» пов'язаний з усіма витратами на утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, до яких включаються:

923/1 операційна оренда, зокрема оренда адміністративної будівлі;

923/2 страхування майна, яке використовується в діяльності адміністративного апарату;

923/3 амортизація основних засобів, які задіяні в операційній діяльності адміністративного апарату;

923/4 ремонт основних засобів;

923/5 опалення;

923/6 освітлення;

923/7 водопостачання;

923/8 водовідведення;

923/9 охорона адміністративного майна та окремих працівників апарату управління.

Субрахунок 924 «Фінансово-юридичні витрати» формується з:

924/1 витрат на врегулювання спорів у судах;

924/2 витрат на реєстрацію, перереєстрацію документації;

924/3 витрат на послуги банків (зокрема плату за розрахунково-касове обслуговування);

924/4 витрати на відкриття і обслуговування акредитива;

924/5 витрати пов'язані з купівлею-продажем валюти.

Субрахунок 925 «Інші адміністративні витрати» включають ті витрати, які не можна безпосередньо віднести до інших вище перелічених субрахунків.

Наступним напрямом удосконалення обліку адміністративних витрат є вдосконалення нормативно-правового забезпечення. Нормативно-правові акти

на національному та міжнародному рівнях регулюють організацію й методику ведення бухгалтерського обліку на підприємствах. Проведений аналіз свідчить, що чинні законодавчо встановлені форми обліку не є достатньо інформативними та не забезпечують повного відображення інформації саме щодо адміністративних витрат. Зазначені обставини зумовлюють потребу в удосконаленні первинної документації, що використовується для обліку адміністративних витрат [9].

На сучасному етапі система бухгалтерського обліку УА ТОВ «ЄВРОМІКС» не в повній мірі задовольняє зростаючі інформаційні потреби користувачів щодо даних про адміністративні витрати.

Одним із ключових напрямів удосконалення є оптимізація первинного документування адміністративних витрат. Доцільним є впровадження більш чіткої системи внутрішніх первинних документів, які б деталізували витрати за центрами відповідальності, видами витрат та підрозділами. Це дозволить забезпечити підвищення аналітичності облікової інформації та посилити контроль за витрачанням адміністративних ресурсів.

Пропонується впровадження первинного документа у вигляді «Відомості обліку адміністративних витрат попередніх періодів з коригуванням відносно ринкової кон'юнктури», що наведена у табл. 3.1. Основною метою застосування запропонованої відомості є забезпечення оперативного контролю за фактичним рівнем адміністративних витрат, аналіз їх структури та обсягів, а також прийняття своєчасних управлінських рішень, спрямованих на ефективне управління витратами адміністративного характеру. Вказана відомість може також використовуватися як інформаційна база для проведення внутрішнього та зовнішнього аудиту адміністративних витрат [11, С. 45-52].

Таблиця 3.1

Відомість обліку адміністративних витрат

Вид витрат	Фактичний рівень адміністративних витрат у базовому році, тис. грн	Фактичний рівень адміністративних витрат в поточному році, тис. грн	Відхилення, тис.грн	Структура, %	Темп зростання адміністративних витрат, %
<i>Загальні корпоративні витрати:</i> - організаційні - представницькі - на проведення річних зборів - інші Усього					
<i>Службові відрядження, утримання апарату управління та іншого загальногосподарського персоналу:</i> - службові відрядження - заробітна плата апарату управління - нарахування ЄСВ - заробітна плата іншого загальногосподарського персоналу - нарахування ЄСВ Усього					
<i>Винагороди за професійні послуги:</i> - юридичні - аудиторські - оцінка майна - консультаційні - інформаційні Усього					
Усього адміністративних витрат					

*складено автором особисто

Окрему увагу доцільно приділити гармонізації облікової політики підприємства з вимогами НП(С)БО 16 «Витрати» та положеннями Міжнародних

стандартів фінансової звітності (МСФЗ) на УА ТОВ «ЄВРОМІКС». Такий підхід є важливим етапом удосконалення організації бухгалтерського обліку, оскільки дозволяє забезпечити узгодженість методологічних засад формування інформації про витрати підприємства. Гармонізація облікової політики передбачає приведення внутрішніх регламентів підприємства у відповідність до вимог національних та міжнародних стандартів щодо визнання, оцінки та класифікації витрат. Зокрема, це стосується правильного визначення складу адміністративних витрат, їх розмежування з іншими операційними витратами, а також єдиного підходу до відображення таких витрат у системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Реалізація зазначеного напрямку сприятиме підвищенню прозорості облікової інформації, покращенню її порівнюваності як у межах підприємства УА ТОВ «ЄВРОМІКС», так і з іншими суб'єктами господарювання. Крім того, це дозволить забезпечити більш точне відображення фінансових результатів діяльності та підвищити довіру користувачів фінансової звітності [18].

Доцільним напрямом удосконалення системи управління адміністративними витратами на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є впровадження центрів відповідальності. Такий підхід передбачає організацію внутрішньої системи управління витратами, за якої кожен структурний підрозділ або посадова особа відповідає за формування, рівень та ефективність використання адміністративних витрат у межах визначених повноважень.

Запровадження центрів відповідальності доцільно здійснювати шляхом виділення окремих рівнів управління, зокрема [14, С. 96-102]:

- 1) центрів витрат,
- 2) центрів доходів
- 3) центрів прибутку.

У контексті адміністративних витрат найбільш релевантним є створення центрів витрат, до яких можуть бути віднесені:

- адміністративний відділ,
- бухгалтерська служба,
- відділ кадрів,
- юридичний відділ
- інші підрозділи, що забезпечують загальне управління підприємством.

Для кожного центру відповідальності необхідно встановити чіткі ліміти адміністративних витрат, які формуються на основі бюджетування. Це дозволить здійснювати планування витрат у розрізі підрозділів та забезпечить контроль за їх виконанням.

Важливим елементом є також запровадження системи план-фактного аналізу, яка дає змогу порівнювати заплановані та фактичні показники адміністративних витрат і виявляти причини відхилень.

Бюджет адміністративних витрат є важливим інструментом внутрішнього управління, який використовується для планування, контролю та аналізу витрат підприємства. Він слугує базою для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації витрат та підвищення ефективності діяльності. Запровадження бюджету адміністративних витрат дозволяє підвищити прозорість витрат, забезпечити їх контрольованість, зменшити непродуктивні витрати та покращити фінансову дисципліну на підприємстві [6, С. 401-413].

Крім того, ефективне функціонування центрів відповідальності потребує вдосконалення системи внутрішньої звітності. Кожен центр має регулярно подавати управлінську звітність щодо використання адміністративних витрат, яка наведена в табл. 3.2, що дозволить керівництву підприємства оперативно оцінювати ефективність витрачання ресурсів. Управлінська відомість адміністративних витрат це внутрішній плановий фінансовий документ підприємства, який визначає обсяг, структуру та напрями використання коштів на управління та загальногосподарське обслуговування діяльності підприємства на визначений період (місяць, квартал, рік).

Таблиця 3.2

Управлінська відомість (бюджет) адміністративних витрат

№	Стаття адміністративних витрат	Центр відповідальності	Планова сума, грн	Фактична сума, грн	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Заробітна плата адміністративного персоналу				
2	Нарахування на заробітну плату				
3	Оренда офісу				
4	Комунальні послуги				
5	Канцелярські витрати				
6	Послуги зв'язку та інтернет				
7	Амортизація адміністративних основних засобів				
8	Юридичні та консультативні послуги				
	Разом				

*складено автором особисто

Окрім цього, зазначений підхід дозволить посилити внутрішній контроль, підвищити прозорість формування адміністративних витрат та забезпечити більш обґрунтоване прийняття управлінських рішень. У результаті впровадження центрів відповідальності очікується підвищення ефективності управління витратами та загальної фінансової результативності діяльності УА ТОВ «ЄВРОМІКС».

Розширення використання автоматизованих інформаційних систем на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» доцільно здійснювати шляхом впровадження сучасних програмних рішень для ведення бухгалтерського та управлінського обліку, а саме ERP-системи (Enterprise Resource Planning), які інтегрують усі бізнес-процеси підприємства в єдину платформу. Основні причини доцільності впровадження ERP для «ЄВРОМІКС» [1, С. 113-125]:

1. Єдина інтегрована система обліку - ERP об'єднує бухгалтерський, управлінський, складський та фінансовий облік. Це дозволяє уникнути дублювання інформації та підвищує узгодженість даних про адміністративні витрати.

2. Автоматизація обліку адміністративних витрат - система забезпечує автоматичне відображення витрат за статтями, центрами відповідальності та періодами, що підвищує точність і швидкість обробки даних.

3. Оперативний контроль і план-факт аналіз - ERP дозволяє в режимі реального часу порівнювати планові та фактичні адміністративні витрати, що є важливим для управлінських рішень і бюджетного контролю.

4. Підвищення ефективності управління - завдяки аналітичним модулям керівництво отримує актуальну інформацію для оптимізації витрат, що особливо важливо для торговельного підприємства.

5. Зменшення помилок та людського фактору - автоматизація первинних операцій зменшує ризик помилок у документуванні та обліку адміністративних витрат.

6. Формування управлінської звітності - ERP-системи забезпечують швидке формування внутрішньої звітності (бюджети, відомості, звіти про витрати), що підвищує якість управлінської інформації.

7. Відповідність сучасним вимогам бізнесу - ERP-системи підтримують цифровізацію обліку та відповідають сучасним тенденціям розвитку інформаційних технологій в управлінні підприємствами. Зокрема, доцільним є використання функціональних модулів «Бюджетування», «Витрати», «Центри відповідальності» та «Управлінська звітність», які дозволяють здійснювати автоматичне відображення адміністративних витрат, їх деталізацію за статтями та підрозділами, а також проводити оперативний план-факт аналіз відхилень.

Отже, з метою усунення виявлених недоліків запропоновано комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення обліку адміністративних витрат.

Зокрема, передбачено поглиблення аналітичного обліку за статтями витрат і центрами відповідальності, удосконалення первинного документування, впровадження системи бюджетування, а також розширення використання автоматизованих інформаційних систем. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності системи обліку адміністративних витрат для УА ТОВ «ЄВРОМІКС», забезпеченню прозорості фінансової інформації та оптимізації витрат підприємства в цілому.

У сучасних умовах господарювання аудит адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є важливим інструментом контролю за ефективністю використання управлінських ресурсів, забезпечення достовірності облікової інформації та оптимізації витрат підприємства. З метою підвищення якості аудиторських перевірок доцільно впровадити комплекс заходів, спрямованих на удосконалення організації та методики аудиту. Метою аудиту адміністративних витрат є встановлення достовірності визнання витрат адміністративними, повноти і правильності відображення інформації в фінансовому, управлінському та податковому обліку та фінансовій звітності.

Основними напрямками вдосконалення аудиту адміністративних витрат на підприємстві УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є:

- 1) удосконалення програми аудиту адміністративних витрат, що передбачає чітке визначення об'єктів перевірки, джерел інформації та ключових ризиків за статтями витрат;
- 2) застосування ризик-орієнтованого підходу, який дозволяє зосередити аудиторську увагу на найбільш суттєвих і ризикових витратах (заробітна плата адміністративного персоналу, оренда офісу, консультаційні та юридичні послуги);
- 3) поглиблення аналітичних процедур аудиту, зокрема проведення план-факт аналізу адміністративних витрат, аналізу їх структури та динаміки, а також виявлення нетипових відхилень;

4) використання автоматизованих інформаційних систем, що забезпечує швидкий доступ до облікових даних, підвищує точність перевірки та зменшує ризик помилок;

5) удосконалення внутрішнього контролю адміністративних витрат, шляхом запровадження регулярного моніторингу витрат та перевірки їх відповідності затвердженим бюджетам;

6) стандартизація внутрішніх документів, які підтверджують адміністративні витрати, що забезпечить їх повноту, достовірність та зручність для аудиту;

7) посилення взаємодії між бухгалтерською службою та внутрішнім аудитом, що сприятиме оперативному виявленню та усуненню порушень.

Для перевірки правильності та достовірності відображення адміністративних витрат УА ТОВ «ЄВРОМІКС» пропонується робочий документ з перевірки достовірності адміністративних витрат у фінансовій звітності «Контрольний лист аудитора щодо адміністративних витрат», який наведений в табл. 3.3.

Таблиця 3.3.

Підприємство: УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

Період перевірки: _____

Аудитор (виконавець): _____

Об'єкт перевірки: адміністративні витрати (рахунок 92)

Контрольний лист аудитора щодо адміністративних витрат

№	Стаття адміністративних витрат	Дані обліку (рах. 92), грн	Відображено у звітності, грн	Відхилення	Перевірені документи	Висновок аудитора
1	Заробітна плата адміністративного персоналу					
2	Нарахування на заробітну плату					
3	Оренда офісу					
4	Комунальні послуги					

5	Послуги зв'язку та інтернет					
6	Канцелярські витрати					
7	Юридичні та консультаційні послуги					
	Разом					

*складено автором особисто

Отже, впровадження контрольного листа адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» сприятиме підвищенню прозорості витрат, якості обліку та ефективності внутрішнього контролю, що в цілому позитивно вплине на фінансову стабільність підприємства.

Невід'ємною частиною аудиторського процесу є аналіз витрат. У ході дослідження адміністративних витрат аудитор встановлює їх динаміку за кілька звітних періодів та оцінює характер змін. У разі суттєвого зростання витрат необхідно визначити, які саме їх складові збільшилися, а також з'ясувати причини такого збільшення. З метою систематизації та узагальнення результатів аналізу адміністративних витрат пропонується використання наступного робочого документа, який наведений в табл.3.4. Метою складання робочого документа є аналіз динаміки, структури та ефективності адміністративних витрат підприємства, а також виявлення причин їх змін за звітні періоди.

Відомість аналізу адміністративних витрат підприємства передбачає використання даних для оцінки ефективності управління адміністративними витратами, виявлення резервів їх оптимізації та прийняття управлінських рішень щодо зменшення непродуктивних витрат. Заповнення Відомості аналізу адміністративних витрат підприємства здійснюється шляхом: порівняння витрат за різні звітні періоди; визначення абсолютних та відносних відхилень; розрахунку темпів зростання витрат; виявлення факторів, що вплинули на зміну витрат; оцінки ефективності використання адміністративних ресурсів.

Таблиця 3.4.

Підприємство: УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

Період перевірки: _____

Аудитор (виконавець): _____

Об'єкт перевірки: адміністративні витрати (рахунок 92)

Відомість аналізу адміністративних витрат підприємства

№	Стаття адміністративних витрат	Попередній період, грн	Звітний період, грн	Відхилення (+/-), грн	Темп зростання, %	Причини змін
1	Заробітна плата адміністративного персоналу					
2	Нарахування на заробітну плату					
3	Оренда офісу					
4	Комунальні послуги					
5	Послуги зв'язку та інтернет					
6	Канцелярські витрати					
7	Юридичні та консультаційні послуги					
Разом						

*складено автором особисто

Завдяки застосуванню такого документа забезпечується можливість виявлення абсолютних і відносних відхилень, визначення причин їх виникнення, а також оцінка ефективності використання адміністративних ресурсів. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню якості аналітичної роботи та рівня обґрунтованості управлінських рішень. Крім того, робочий документ формує інформаційну базу для внутрішнього контролю, бюджетування та аудиту адміністративних витрат, що дозволяє підвищити прозорість облікових процесів і посилити фінансову дисципліну на підприємстві [22, С. 306-309].

Також доцільно, крім аналізу загального обсягу адміністративних витрат, приділяти увагу дослідженню їх структури. Це дозволить своєчасно виявляти

суттєве збільшення частки окремих статей адміністративних витрат та встановлювати причини такого зростання.

Під час проведення аудиту особливу увагу слід приділяти тому, що управлінський персонал підприємства може мати мотивацію до завищення адміністративних витрат з метою отримання додаткових вигод. Водночас ситуація, за якої фінансові результати діяльності підприємства погіршуються, а адміністративні витрати зростають, є економічно необґрунтованою та неприпустимою. У зв'язку з цим у процесі аудиторської перевірки необхідно оцінити відповідність темпів зростання адміністративних витрат динаміці фінансових результатів підприємства, зокрема зростанню прибутку або зменшенню збитку, табл.3.5.

Таблиця 3.5.

Підприємство: УА ТОВ «ЄВРОМІКС»

Період перевірки: _____

Аудитор (виконавець): _____

Об'єкт перевірки: адміністративні витрати (рахунок 92)

Відомість оцінки доцільності понесених адміністративних витрат

№	Стаття адміністративних витрат	Сума, грн	Наявність підтвердних документів	Відповідність бюджету	Доцільність (так/ні)	Коментар аудитора
1	Заробітна плата адміністративного персоналу					
2	Нарахування на заробітну плату					
3	Оренда офісу					
4	Комунальні послуги					
5	Послуги зв'язку та інтернет					
6	Канцелярські витрати					
7	Юридичні та консультаційні послуги					
Разом						

*складено автором особисто

Удосконалення внутрішнього контролю адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» доцільно здійснювати шляхом запровадження системи регулярного моніторингу витрат та постійної перевірки їх відповідності затвердженим бюджетним показникам.

Для УА ТОВ «ЄВРОМІКС», як торговельного підприємства, де значна частка витрат формується за рахунок оренди офісу, заробітної плати адміністративного персоналу, комунальних послуг та витрат на забезпечення управлінського процесу, такий контроль є особливо важливим. Він дозволяє забезпечити своєчасне виявлення перевищення планових лімітів і недопущення нерационального використання фінансових ресурсів.

Практична реалізація цього підходу на підприємстві може передбачати:

- 1) щомісячне порівняння фактичних адміністративних витрат із бюджетом, затвердженим керівництвом УА ТОВ «ЄВРОМІКС»;
- 2) формування внутрішньої управлінської відомості адміністративних витрат, яка відображає планові та фактичні показники у розрізі статей витрат;
- 3) закріплення відповідальних осіб за центрами відповідальності (адміністрація, бухгалтерія, відділ постачання тощо);
- 4) оперативне інформування керівництва про суттєві відхилення (перевищення витрат на оренду, зарплату чи комунальні послуги);
- 5) проведення аналізу причин відхилень (зміна тарифів, збільшення штату, одноразові витрати тощо).

Запровадження такого механізму на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» дозволить підвищити прозорість формування адміністративних витрат, забезпечити їх чіткий бюджетний контроль та сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо оптимізації витрат. У результаті підприємство отримає більш ефективну систему фінансового управління, зменшення непродуктивних витрат та підвищення загальної рентабельності діяльності.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити ефективність аудиту адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС», забезпечити прозорість витрат, зменшити аудиторські ризики та сприяти більш раціональному використанню управлінських ресурсів підприємства. Запропоновані форми робочих документів аудитора дозволять дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку адміністративних витрат та більш якісно провести аудиторську перевірку.

3.2. Ефект від запровадження запропонованих покращень для підприємства

Оцінка ефективності запропонованих змін в організації аналітичного обліку адміністративних витрат та внутрішнього аудиторського документування для УА ТОВ «ЄВРОМІКС» свідчить про значний потенціал для підвищення прозорості фінансово-господарської діяльності підприємства. Систематизація аналітичних розрізів у поєднанні з уніфікацією внутрішніх документів аудитора створює синергетичний ефект, який полягає в оптимізації часових витрат на обробку первинних даних та проведенні перевірок. Це дозволить підприємству оперативно реагувати на внутрішні ризики, оптимізувати витрати та підтвердити високий статус дотримання законодавчих вимог.

Тож запровадження окремих субрахунків для синтетичного рахунку 92 зробило облік адміністративних витрат більш структурованим, що дозволяє оперативно визначити, яка саме стаття має найбільшу питому вагу. Уже на етапі первинного документування закладається основа для формування цілісного уявлення про будову та загальний обсяг витрат на управління. Таким чином, виділення у складі рахунку 92 «Адміністративні витрати» субрахунків третього порядку сприятиме суттєвому підвищенню якості обліково-аналітичного забезпечення підприємства УА ТОВ «ЄВРОМІКС». Такий підхід гарантує

глибоку деталізацію кожного елементу витрат і, як наслідок, дає змогу повніше й достовірніше розкривати інформацію у фінансовій звітності.

В роботі запропоновано впровадження первинного документа у вигляді «Відомості обліку адміністративних витрат попередніх періодів з коригуванням відносно ринкової кон'юнктури», що наведена у таблиці 3.1. Використання даного документа дозволить систематизувати інформацію про адміністративні витрати підприємства за попередні звітні періоди та забезпечити їх аналіз з урахуванням змін ринкового середовища, рівня інфляції, коливання цін на товари та послуги, а також інших економічних факторів, що впливають на діяльність підприємства. Запропонована відомість сприятиме підвищенню точності облікових даних, оскільки забезпечить можливість порівняння фактичних витрат різних періодів у зіставних умовах. Це дозволить керівництву підприємства більш обґрунтовано оцінювати тенденції зміни адміністративних витрат, визначати причини їх зростання або скорочення та своєчасно приймати управлінські рішення щодо оптимізації витрат. Крім того, документ забезпечить посилення аналітичної функції бухгалтерського обліку, оскільки міститиме інформацію не лише про суми витрат, а й про коефіцієнти або показники коригування відповідно до ринкової кон'юнктури. Це створить можливість для прогнозування майбутніх адміністративних витрат, планування бюджету підприємства та підвищення ефективності контролю за використанням ресурсів. Впровадження такої відомості також сприятиме удосконаленню внутрішнього контролю та аудиту адміністративних витрат, оскільки забезпечить більш детальне документальне підтвердження змін у структурі витрат і дозволить виявляти відхилення від запланованих показників. Таким чином, запропонований первинний документ є важливим інструментом удосконалення організації обліку адміністративних витрат підприємства в сучасних умовах господарювання.

Запровадження центрів відповідальності для УА ТОВ «ЄВРОМІКС» забезпечить підвищення ефективності управління витратами, доходами та

фінансовими результатами діяльності. Виділення окремих рівнів управління у вигляді центрів витрат, центрів доходів і центрів прибутку дозволить чітко розмежувати повноваження та відповідальність між структурними підрозділами підприємства. Ефект від упровадження центрів витрат полягає у посиленні контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Це сприятиме своєчасному виявленню необґрунтованих витрат, їх оптимізації та зниженню собівартості діяльності підприємства. Керівники центрів витрат матимуть можливість оперативно аналізувати відхилення фактичних витрат від запланованих показників та приймати відповідні управлінські рішення.

Створення центрів доходів забезпечить підвищення контролю за формуванням виручки підприємства, ефективністю реалізації продукції чи послуг, а також стимулюватиме відповідальних осіб до збільшення обсягів продажу та пошуку нових джерел доходів. Це дозволить покращити фінансові результати та конкурентоспроможність підприємства на ринку. Запровадження центрів прибутку сприятиме комплексній оцінці результативності діяльності окремих підрозділів, оскільки враховуватиметься не лише рівень доходів, а й величина витрат. Це дозволить визначати найбільш ефективні напрями діяльності, оцінювати рентабельність структурних одиниць та підвищувати загальний рівень прибутковості підприємства.

Для УА ТОВ «ЄВРОМІКС» ефект від впровадження ERP-системи полягатиме у підвищенні оперативності обробки інформації та скороченні часу на виконання облікових операцій. Автоматизація процесів дозволить зменшити кількість ручних операцій, що, у свою чергу, сприятиме мінімізації помилок при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності. Використання ERP-системи забезпечить комплексну автоматизацію облікових процесів підприємства, інтеграцію фінансового, управлінського, складського та кадрового обліку в єдину інформаційну систему. Крім того, впровадження ERP-системи забезпечить своєчасне отримання актуальної інформації про адміністративні

витрати, доходи, рух грошових коштів та фінансові результати діяльності підприємства. Це дозволить керівництву ТОВ «ЄВРОМІКС» оперативно аналізувати показники діяльності, контролювати витрати та приймати більш ефективні управлінські рішення.

Важливим результатом використання ERP-системи стане посилення внутрішнього контролю за господарськими операціями підприємства. Система забезпечить прозорість облікових процесів, розмежування доступу до інформації між працівниками та підвищення рівня захисту облікових даних. Також це сприятиме покращенню організації аудиту та контролю адміністративних витрат. Запровадження ERP-системи дозволить підвищити ефективність використання ресурсів підприємства, оптимізувати документообіг, покращити взаємодію між структурними підрозділами та забезпечити більш якісне планування діяльності. У результаті це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності ТОВ «ЄВРОМІКС», зміцненню його фінансового стану та забезпеченню стабільного розвитку підприємства в сучасних умовах господарювання.

Ефект від впровадження «Контрольного листа аудитора щодо адміністративних витрат» для УА ТОВ «ЄВРОМІКС» полягатиме у систематизації процесу аудиторської перевірки адміністративних витрат. Документ дозволить аудитору послідовно перевіряти правильність документального оформлення витрат, законність їх здійснення, відповідність даних бухгалтерського обліку вимогам національних стандартів бухгалтерського обліку та достовірність відображення у фінансовій звітності. Запровадження контрольного листа сприятиме своєчасному виявленню помилок, неточностей та можливих порушень у процесі ведення обліку адміністративних витрат. Це дозволить мінімізувати ризик викривлення фінансової звітності та підвищити рівень достовірності облікової інформації, що використовується керівництвом підприємства для прийняття управлінських рішень.

Крім того, використання даного робочого документа забезпечить підвищення ефективності внутрішнього контролю на підприємстві, оскільки дозволить здійснювати більш детальний аналіз складу та структури адміністративних витрат, контролювати обґрунтованість їх включення до витрат звітного періоду та оцінювати дотримання облікової політики підприємства. Впровадження «Контрольного листа аудитора щодо адміністративних витрат» також сприятиме скороченню часу проведення аудиторської перевірки завдяки чіткій структуризації аудиторських процедур та формуванню необхідних аудиторських доказів. У результаті це забезпечить підвищення якості аудиту адміністративних витрат, удосконалення організації обліку та зміцнення фінансової дисципліни в УА ТОВ «ЄВРОМІКС».

Впровадження «Відомості аналізу адміністративних витрат підприємства» полягає у підвищенні ефективності управління адміністративними витратами та вдосконаленні системи внутрішнього контролю на підприємстві. Використання даної відомості дозволить систематизувати інформацію про склад, структуру та динаміку адміністративних витрат за окремими статтями та періодами. Запровадження відомості сприятиме своєчасному виявленню відхилень фактичних витрат від планових показників, що забезпечить можливість оперативного реагування на перевитрати та прийняття ефективних управлінських рішень щодо їх оптимізації. Це дозволить підприємству більш раціонально використовувати фінансові ресурси та зменшити непродуктивні витрати. Крім того, «Відомість аналізу адміністративних витрат підприємства» забезпечить підвищення аналітичності облікової інформації, оскільки дасть змогу здійснювати детальний аналіз причин зміни адміністративних витрат, визначати найбільш витратні напрями діяльності та оцінювати ефективність використання ресурсів підприємства. Використання даного документа також сприятиме покращенню процесу планування та прогнозування адміністративних витрат у майбутніх періодах. На основі отриманих аналітичних даних

керівництво підприємства матиме можливість формувати більш обґрунтовані бюджети, контролювати виконання кошторисів та підвищувати рівень фінансової дисципліни.

У результаті впровадження «Відомості аналізу адміністративних витрат підприємства» забезпечить підвищення достовірності та оперативності інформаційного забезпечення управління, удосконалення системи контролю адміністративних витрат і загальне підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Впровадження «Відомості оцінки доцільності адміністративних витрат» дозволить підприємству перейти від формального обліку витрат до їх якісного управлінського контролю та аналізу ефективності. Дає змогу визначати, чи є кожна адміністративна витрата необхідною та пов'язаною з діяльністю підприємства. Допомогає ідентифікувати витрати, які не приносять управлінської або економічної користі (надлишкові послуги, завищені витрати тощо). На основі аналізу підприємство може скорочувати необґрунтовані витрати та раціональніше використовувати ресурси. Забезпечує системну перевірку витрат за критеріями доцільності, наявності документів та відповідності бюджету. Керівництво отримує аналітичну інформацію, що дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо витрат. Працівники та підрозділи більш відповідально ставляться до формування та використання адміністративних витрат. За результатами перевірки формується висновок щодо доцільності адміністративних витрат, виявляються непродуктивні витрати та надаються рекомендації щодо їх оптимізації з метою підвищення ефективності використання ресурсів підприємства.

Отже, запропоновані заходи щодо удосконалення обліку та аудиту адміністративних витрат УА ТОВ «ЄВРОМІКС» сприятимуть підвищенню ефективності управління підприємством, посиленню внутрішнього контролю та покращенню якості облікової інформації. Впровадження аналітичних рахунків,

сучасних документів, центрів відповідальності та ERP-системи забезпечить автоматизацію облікових процесів, своєчасний аналіз витрат, зменшення ризику помилок і підвищення достовірності фінансової звітності. У результаті це дозволить оптимізувати адміністративні витрати, підвищити фінансову дисципліну та зміцнити конкурентоспроможність підприємства.

Таблиця 3.6.

Методика розрахунку показників економічного ефекту від запропонованих заходів

Показник	Розрахунок
Адміністративні витрати за 2024 рік	Дані другого розділу роботи, тис. грн
Очікуване скорочення непродуктивних адміністративних витрат	2–3 %
Річна економія	Адміністративні витрати × 2–3 %
Витрати на впровадження	навчання персоналу + налаштування аналітики + розробка форм
Чистий економічний ефект	Річна економія – витрати на впровадження
Строк окупності	Витрати на впровадження / Річна економія

*складено автором особисто

Для оцінки економічного ефекту від запропонованих заходів доцільно виходити з того, що основний результат їх впровадження полягає не у прямому збільшенні доходу, а у скороченні непродуктивних адміністративних витрат, підвищенні якості внутрішнього контролю та зменшенні ризику помилок при відображенні витрат в обліку. Економічний ефект від упровадження аналітичного обліку адміністративних витрат за центрами відповідальності, план-фактного контролю та використання внутрішніх аудиторських документів можна визначити за формулою:

$$Е_{\text{еф}} = (AB \times K_e) - B_{\text{вп}}, \quad (1.1.)$$

де $E_{\text{еф}}$ — очікуваний економічний ефект від упровадження запропонованих заходів;

AB — сума адміністративних витрат підприємства за звітний рік;

K_e — очікуваний коефіцієнт економії адміністративних витрат;

ВВП — витрати на впровадження запропонованих заходів.

При умові, що адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» за 2024 рік становили 79701 тис. грн, а очікуване скорочення непродуктивних витрат унаслідок посилення контролю та бюджетування становитиме 2 %, річна економія складе: $79\,701 \times 2\% = 1\,594,02$ тис. грн.

Витрати на впровадження запропонованих заходів можуть включати: розроблення внутрішніх форм управлінської звітності та контрольних листів аудитора — 25,00 тис. грн; налаштування аналітичного обліку за субрахунками рахунку 92 — 35,00 тис. грн; навчання працівників бухгалтерської служби та відповідальних осіб — 20,00 тис. грн. Загальна сума витрат на впровадження становитиме: $ВВП = 25,00 + 35,00 + 20,00 = 80,00$ тис. грн. Отже, чистий економічний ефект становитиме: $Ееф = 1\,594,02 - 80,00 = 1\,514,02$ тис. грн.

Строк окупності запропонованих заходів визначається як відношення витрат на впровадження до очікуваної річної економії:

$$Ток = 80,00 / 1\,594,02 = 0,05 \text{ року (або приблизно 18 днів)}$$

Таким чином, запропоновані заходи є економічно доцільними, оскільки забезпечують скорочення непродуктивних адміністративних витрат, підвищують оперативність контролю, покращують якість обліково-аналітичної інформації та сприяють підвищенню фінансової дисципліни на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Розглянувши та проаналізувавши облік і аудит адміністративних витрат торгівельного підприємства можна зробити наступні висновки:

1. У ході проведеного дослідження визначено, що адміністративні витрати - це витрати, пов'язані із загальним управлінням та обслуговуванням діяльності підприємства, які не включаються безпосередньо до виробничої або комерційної собівартості продукції, але забезпечують нормальне функціонування управлінського апарату, організацію діяльності підприємства та підтримання його адміністративної інфраструктури. Структура адміністративних витрат включає витрати на оплату праці адміністративного персоналу, нарахування на заробітну плату, оренду приміщень, комунальні послуги, послуги зв'язку, канцелярські витрати, амортизацію адміністративних основних засобів, а також інші витрати загальногосподарського призначення.

2. Методологічні аспекти обліку адміністративних витрат на підприємстві полягають у їх визнанні, класифікації та відображенні відповідно до вимог НП(С)БО 16 «Витрати» та облікової політики підприємства. Облік адміністративних витрат здійснюється на рахунку 92 з подальшою деталізацією за статтями витрат. Рахунок активний, витратний, по дебету відображають нарахування адміністративних витрат протягом звітного періоду, а по кредиту списання адміністративних витрат на фінансові результати наприкінці звітного періоду. Важливим є забезпечення повного та своєчасного документування витрат, їх групування за економічним змістом і центрами відповідальності, а також формування достовірної інформації для управлінських потреб та фінансової звітності.

3. Загальні основи проведення аудиту адміністративних витрат полягають у перевірці їх законності, обґрунтованості, повноти та правильності відображення в обліку і фінансовій звітності відповідно до вимог НП(С)БО та

облікової політики підприємства. Аудит передбачає аналіз первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також оцінку доцільності та ефективності понесених витрат. У процесі перевірки застосовуються аналітичні та документальні процедури, здійснюється оцінка первинних документів, реєстрів обліку та порівняння фактичних витрат із плановими показниками. Це дозволяє виявити відхилення, визначити їх причини та оцінити ефективність використання адміністративних ресурсів. Важливим елементом є використання аналітичних процедур і порівняння фактичних витрат із бюджетними показниками для виявлення відхилень і порушень.

4. УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є торговельним підприємством, основним видом діяльності якого є оптова та/або роздрібна торгівля товарами (залежно від спеціалізації підприємства), а також організація процесів постачання, зберігання та реалізації продукції. Підприємство здійснює господарську діяльність, пов'язану з закупівлею товарів у постачальників і подальшим їх продажем споживачам або іншим суб'єктам господарювання, забезпечуючи при цьому управлінське, фінансове та адміністративне обслуговування своєї діяльності. Підприємство здійснює господарську діяльність в умовах конкурентного ринку та потребує ефективного управління витратами. У процесі дослідження встановлено, що підприємство веде облік адміністративних витрат відповідно до чинних нормативних вимог. УА ТОВ «ЄВРОМІКС» функціонує як організоване та економічно активне підприємство, що має належну систему управління та обліку, що відповідає сучасним вимогам ведення бізнесу.

5. Адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» тісно пов'язані з управлінням підприємством і забезпеченням його загальної діяльності, які не включаються безпосередньо у собівартість продукції або послуг і не є витратами на збут. Адміністративні витрати УА ТОВ «ЄВРОМІКС» дозволяють утримувати керівний і обліковий персонал, забезпечувати функціонування офісу та комунікації. Для обліку адміністративних витрат передбачено активний рахунок

92, аналітичний облік адміністративних витрат ведеться за статтями витрат або в розрізі елементів витрат. Організація обліку на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» передбачає: затвердження кошторису; перевірку документів та аналіз відхилень від плану. На підприємстві УА ТОВ «ЄВРОМІКС» застосовується бюджетування адміністративних витрат. Облік адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» здійснюється на підставі первинних документів, які підтверджують факт здійснення господарських операцій, їх економічний зміст та суму витрат.

6. Аудит адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є важливою складовою перевірки фінансово-господарської діяльності підприємства, оскільки ці витрати безпосередньо впливають на формування фінансового результату. З метою формування об'єктивної думки щодо відповідності та достовірності фінансової звітності УА ТОВ «ЄВРОМІКС» керівництвом підприємства було вирішено щорічно проводити аудиторську перевірку. Ця перевірка здійснювалась аудиторською фірмою «Grove Erfolg Ukraine». Під час проведення аудиту адміністративних витрат на УА ТОВ «ЄВРОМІКС» аудитор здійснював перевірку за окремими напрямками з використанням документальних та аналітичних процедур. Перевірка проводилася відповідно до вимог МСА та НП(с)БО 16 «Витрати». Підприємству було надано рекомендації щодо удосконалення документального оформлення витрат та підвищення рівня внутрішнього контролю за їх обліком.

7. Шляхами удосконалення обліку адміністративних витрат для УА ТОВ «ЄВРОМІКС»: удосконалення аналітичного обліку адміністративних витрат шляхом їх деталізації за статтями, центрами відповідальності та місцями виникнення витрат; оптимізація системи первинного документування з метою забезпечення своєчасного, повного та достовірного відображення адміністративних витрат; запровадження бюджетування адміністративних витрат із подальшим здійсненням план-фактного аналізу для підвищення рівня

контролю; впровадження або вдосконалення автоматизованих облікових систем для оперативного формування управлінської та фінансової звітності; чітке розмежування відповідальності між підрозділами шляхом створення центрів відповідальності за витрати; аналіз відхилень фактичних адміністративних витрат від запланованих показників; гармонізація облікової політики підприємства відповідно до вимог НП(С)БО 16 та положень міжнародних стандартів фінансової звітності.

Основними напрямками вдосконалення аудиту адміністративних витрат на підприємстві УА ТОВ «ЄВРОМІКС» є: удосконалення програми аудиту адміністративних витрат, що передбачає чітке визначення об'єктів перевірки, джерел інформації та ключових ризиків за статтями витрат; застосування ризик-орієнтованого підходу, який дозволяє зосередити аудиторську увагу на найбільш суттєвих і ризикових витратах (заробітна плата адміністративного персоналу, оренда офісу, консультаційні та юридичні послуги); поглиблення аналітичних процедур аудиту, зокрема проведення план-факт аналізу адміністративних витрат, аналізу їх структури та динаміки, а також виявлення нетипових відхилень; використання автоматизованих інформаційних систем, що забезпечує швидкий доступ до облікових даних, підвищує точність перевірки та зменшує ризик помилок; удосконалення внутрішнього контролю адміністративних витрат, шляхом запровадження регулярного моніторингу витрат та перевірки їх відповідності затвердженим бюджетам; стандартизація внутрішніх документів, які підтверджують адміністративні витрати, що забезпечить їх повноту, достовірність та зручність для аудиту; посилення взаємодії між бухгалтерською службою та внутрішнім аудитом, що сприятиме оперативному виявленню та усуненню порушень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білецька Г. М. Електронний аудит: сучасна форма електронного контролю : навч. посіб. Київ : Алерта, 2022. 206 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
3. Бухгалтерський управлінський облік : навчальний посібник / за ред. І. Д. Фаріона. Тернопіль : Економічна думка, 2003. 566 с.
4. Бухгалтерський облік у системі управління підприємством : навчальний посібник / О. А. Лаговська, С. Ф. Легенчук, Т. С. Іванюк. Житомир : Полісся, 2022. 424с.
5. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навчальний посібник / Т. О. Олійник, М. В. Банін, О. В. Глущенко. Київ. 2022. 240с.
6. Голов С. Ф. Управлінський облік : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2023. 532 с.
7. Дорош Н. І., Олійник О. С. Основи аудиту та надання впевненості : підручник. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2022. 390 с.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
9. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
10. Крупка Я. Д., Задорожний З. В. та ін. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2025. 480 с.
11. Кривенко К. Т., Крушельницька О. В. Управління витратами підприємства // Економічні науки. Житомир, 2010. С. 45–52.
12. Крушельницька О. В. Управління витратами : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. Житомир : ЖДТУ, 2005. 196 с.

13. Кулаковська Л. П., Піча Н. В. Аудит у прикладах і задачах : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2022. 340 с.
14. Ленъ В. С. Управлінський облік : підручник. – 2-ге вид., випр. Київ : Каравела, 2022. 260 с.
15. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2024. 217 с.
16. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник. 4-те вид. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 536 с.
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
18. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ МФУ від 31.12.1999 № 318 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
19. Мельник Л. Г., Онисько С. М. Економіка підприємства : навчальний посібник Київ : Знання, 2009. 406 с.
20. Муравський В. В., Задорожний З.-М. В. та ін. Управлінський облік : навчальний посібник. Тернопіль : Університетська думка, 2023. 293 с.
21. Осмятченко В. О., Тесленко Т. І., Скоробагач А. Є. Теорія та практика бухгалтерського обліку : підручник. Київ : Простобук, 2022. 460 с.
22. Осовська Г. В., Кулішов В. В. Основи менеджменту : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 556 с.
23. Партин Г. О. Управлінський облік : навчальний посібник. Львів : Львівська політехніка, 2023. 672 с.
24. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник. 7-ме вид., допов. і перероб. Київ : Алерта, 2016. 928 с.
25. Хорунжак Н. М., Дерій В. А. Облік і аудит в управлінні суб'єктами господарювання : підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 430 с.

26. Фоміна О. В., Король С. Я., Шаповалова А. П. та ін. Бухгалтерський облік : підручник / за заг. ред. О. В. Фоміної. Київ : ДТЕУ, 2024. 224 с.

27. Фоміна О. В., Мошковська О. А. та ін. Управлінський облік : підручник. Київ : КНТЕУ, 2021. 228 с.

28. Швеців Л. Ю. Управлінський облік : навчальний посібник. Львів : Растр 7, 2022. 642 с.

29. International Financial Reporting Standards (IFRS): МСБО 1 «Подання фінансової звітності» / IAS 1. IFRS Foundation, 2024. URL: <https://www.ifrs.org>

30. УА ТОВ «Євромікс». Звіт про управління за 2023 рік – Київ, 2024. URL: <https://euromix.in.ua/wp-content/uploads/2024/06/zvit-pro-upravlinnya-2023-rik.pdf>

31. УА ТОВ «Євромікс». Звіт Аудита та Фінансова звітність 2022 рік. URL: <https://euromix.in.ua/wp-content/uploads/2024/06/audytorskyj-zvit-ta-fin.zvitnist-2022-rik.pdf>

32. УА ТОВ «Євромікс». Звіт Аудита та Фінансова звітність 2023 рік. URL: <https://euromix.in.ua/wp-content/uploads/2024/06/finansovyj-zvit-ta-zvit-audytora-2023-rik.pdf>

33. УА ТОВ «Євромікс». Звіт Аудита та Фінансова звітність 2024 рік. URL: <https://euromix.in.ua/wp-content/uploads/2025/05/zvit-nezalezhnogo-audytora-ta-fiansova-zvitnist-2024-rik.pdf>